

ANUL XVI NR. 46 (650) — 11 noiembrie 1967

flacăra

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

DOCUMENTELE PLENAREI C.C. AL P.C.R. ÎN DEZBATEREA OAMENILOR MUNCII

Nu o dată în articolele publicate în această revistă arătam că principala sarcină a conducerii în industria modernă este să asigure viitorul întreprinderilor, satisfacerea cât mai deplină a nevoilor prezente și în perspectivă ale beneficiarilor ei interni și externi. Pentru aceasta o bună conducere trebuie să cunoască aceste nevoi (care nu rămân mereu aceleași, ci se schimbă continuu), să adapteze producția în vederea satisfacerii lor, să cunoască cerințele pieței și să ofere prompt acesteia produse tot mai bune și mai ieftine. O conducere trebuie să fie la curent cu tot ce este nou în domeniul producției de care se ocupă, să cunoască stadiul la care s-a ajuns în cercetările științifice din țară și străinătate și să aibă priceperea de a aplica repede în producție rezultatele pozitive ale acestor cercetări.

Toate acestea permit conducerii să scoacă din rutină activitatea întreprinderii, să o dinamizeze, să o orienteze spre viitor și să o lege mai strâns de nevoile beneficiarilor pe care-i deservește.

Conform prevederilor din proiectul de Directive un asemenea rol va reveni viitoarelor centrale industriale a căror funcție și organizare au fost arătate în numărul anterior al revistei.

Încercând să precizăm principalele sarcini ale centralei industriale ne exprimăm părerea că prima dintre acestea trebuie să fie comercializarea produselor din întreprinderi, apoi dezvoltarea cercetărilor științifice și proiectărilor, precum și perfecționarea continuă a conducerii producției și a muncii.

Cititorul articolului ar putea fi contrariat de importanța ce o acordăm și ordinea în care redăm sarcinile centralei industriale. De ce considerăm prima sarcină comercializarea produselor industriale și nu perfecționarea conducerii producției și a muncii.

Nu trebuie pierdut din vedere că centrala industrială nu are funcția de a produce, această funcție revine în mod firesc

întreprinderilor pe care le conduce. Ei îi revine funcția de a asigura condiții optime de producție întreprinderilor și îndeosebi de a asigura condiții optime de desfacere produselor acestora. Producția nu este un scop în sine, ci un mijloc pentru atingerea unui scop social care nu poate fi altul decât satisfacerea anumitor nevoi ale beneficiarului. Sub acest aspect întreprinderea și în primul rând întreprinderea socialistă îndeplinește rolul de serviciu public.

necesare corespunzător reparațiilor ce se impun etc. Informațiile ce se culeg cu acest prilej ca și cunoașterea problemelor de producție ale beneficiarului largesc inițiativa și răspunderea, dau posibilitatea centralei industriale să adapteze mai bine producția întreprinderilor potrivit nevoilor de producție. Organizarea în cadrul centralei industriale a unor rețele de «service» după modelul marilor firme din străinătate — în cazul produselor de lungă

Totodată dinamismul și eficiența ridicată a producției, modernizarea acesteia prin introducerea pe scară largă a progresului tehnic în întreprinderi, presupune dezvoltarea în cadrul centralei industriale a unui puternic aparat de cercetare științifică și de proiectare care își desfășoară activitatea în cadrul unor institute, centre sau laboratoare de cercetări. Pornind de la cunoașterea problemelor beneficiarilor și de la cunoașterea tendințelor care se manifestă pe plan mondial în acest domeniu, cercetării științifice și proiectării care se vor dezvolta în cadrul centralei le revine sarcina de a menține în permanență producția la nivelul tehnicii contemporane și de a fi unul dintre factorii principali care să asigure eficacitatea înaltă și competitivitatea produselor. Experiența mondială confirmă faptul că firmele cele mai rentabile sînt cele care și dezvoltă sectoare puternice de cercetare și au capacitatea de a aplica repede în producție cercetările proprii și cele achiziționate din afară, pot să asimileze mai repede produsele noi și să le ofere pe piață înaintea concurenților.

Este evident că oricât de bine ar fi cunoscut cerințele beneficiarilor, oricât de dezvoltate ar fi cercetările științifice, nu se vor obține rezultatele scontate dacă întreprinderile centrale nu vor avea capacitatea de a se adapta repede și cu maximum de eficiență noilor cerințe impuse de beneficiar sau rezultatele cercetărilor care se cer aplicate. Aceasta subliniază totodată și importanța celei de-a treia sarcini a centralei industriale, respectiv perfecționarea conducerii producției și a muncii.

În concluzie, stabilirea unor legături stricte cu beneficiarii și deci prin punerea pe prim plan a funcției comerciale, dezvoltarea și rapida folosire a cercetărilor științifice precum și crearea condițiilor optime de perfecționare continuă a conducerii producției și a muncii din întreprinderi, sînt cele trei sarcini de bază care revin, după părerea noastră, viitoarelor centrale industriale.

CENTRALA INDUSTRIALĂ (II)

de conf. univ. C. PINTILIE

Organizarea și perfecționarea legăturilor de cooperare pe baza unor relații economice stabile, de durată, încheierea de contracte cu beneficiarii interni și externi pot fi mai bine realizate de centrala industrială decît de fiecare întreprindere în parte, mai ales în cazul unor produse complexe și importante pentru economia națională. Sub acest aspect ni se pare deosebit de importantă ideea cuprinsă în proiectul de Directive potrivit căreia centralele industriale vor urmări comportarea în producție a mașinilor și instalațiilor livrate atît în țară, cît și în străinătate (sublinierea ne aparține), organizînd în acest scop grupuri de specialiști pentru lucrări de «service», efectuare de reparații, întreținere etc.

Prin urmărirea produselor în procesul de exploatare la beneficiar, atît în faza de garanție (dacă este cazul) cît și după aceea, răspunderea întreprinderilor cît și a centralei industriale se extinde dincolo de momentul livrării, ceea ce le va permite să cunoască îndeaproape modul de comportare a produselor, calitățile reale și defecțiunile acestora, piesele de schimb

folosință, cum este cazul turismelor, frigiderelor, televizoarelor etc. — va avea drept urmare stabilirea unor legături organice și de lungă durată între producător și beneficiar, legături de mare utilitate pentru orientarea spre viitor, pentru perfecționarea continuă a producției.

Iată deci motivele pentru care considerăm comercializarea produselor ca o primă sarcină a centralei industriale, care trebuie să ofere beneficiarului mașina sau produsul care să-i satisfacă cît mai complet nevoile, nevoi care se schimbă mereu și care trebuie să fie cunoscute de producător.

Dinamismul producției industriale, creșterea continuă a eficienței economice a acesteia se asigură prin asimilarea de noi produse și procese tehnologice, perfecționarea parametrilor calitativi existenți, reducerea cheltuielilor de producție și sporirea rentabilității produselor. Asimilarea de noi produse ca și îmbunătățirea calității lor se fac în funcție de nevoile celor care le vor folosi, ceea ce subliniază în nou prioritatea funcției comerciale, ca factor de orientare și perfecționare a producției.

calitativ superioare atestă seriozitatea colectivului acestei unități fruntașe pe ramură care asigură nu mai puțin de 80% din totalul producției noastre de ambalaje.

— Importanța și rolul organizării științifice a producției și muncii, acțiune care și la noi a început să dea rezultate, este subliniată cu deosebită pregnanță în Directivele plenarei — ne spune tov. Leonida Pleșoianu, directorul întreprinderii. Beneficiile suplimentare de aproximativ 2

milioane lei pe care le vom obține pînă la sfîrșitul anului dovedesc că resursele de folosire maximă a tuturor elementelor legate de producție sînt încă mari. Am analizat munca fiecărui om și fiecare mașină. Datorită cunoașterii aprofundate a cerințelor producției, noi am hotărît să simplificăm organizarea unor sectoare, măsură ce a avut ca rezultat o folosire mult mai rațională a forței de muncă. S-au creat de asemeni posibilitățile necesare punerii în

funcțiune a unei instalații de ștanțat și decupat.

— Vrem să organizăm un sector de pregătire a formei tipar-adînc, care, împreună cu mărirea capacității de tipar adînc, ne va executa o producție anuală de 6 milioane lei (tov. Theodor Gornescu — șef de producție), după cum «tipizarea» producției de cartonaje va permite o considerabilă micșorare a timpilor necesari unor operații (concret, s-au asigurat formații de lucru asemănătoare atît la lucrarea unor cutii dreptunghiulare cît și a celor de alt format). De asemenea, prin reamplasarea unor utilaje la nivelul celor din sectorul pregătire am reușit să evităm pierderea de timp, scurtînd întregul ciclu de fabricație.

— Eu aș vrea să mai amintesc despre noul sector pentru cutii de medicamente și produse alimentare (ing. șef Florescu Constantin). Anual vor «ieși» de aici 14 milioane cutii. Cunoașterea cerințelor pieței, satisfacerea promptă a beneficiarilor noștri sînt probleme ce au trecut în centrul atenției noastre.

— Din recentele documente de partid am înțeles că îmbunătățirile propuse în domeniul metodelor de conducere sînt indisolubil legate de aplicarea principiului conducerii și muncii colective. În acest sens devine cu atît mai stringentă obligația de a obține aportul celor mai competente cadre cu înaltă calificare din întreprindere, ingineri, tehnicieni și muncitori cu îndelungată experiență, la adoptarea deciziilor (tov. Leonida Pleșoianu). În comisiile pe care noi le-am format recent și care au ca scop îmbunătățirea substanțială a întregului flux tehnologic, părerile acestora sînt deosebit de prețioase.

Tot legat de vasta acțiune ce se duce pentru creșterea eficienței muncii în întreprinderi și a rentabilității lor, mi-aș permite o sugestie. În cadrul unei viitoare centrale poligrafice ar fi necesară, cred, o direcție pentru ambalaje și cartoane.

Pe lângă rezultatele pozitive obținute pînă acum, «Lucașăru» nu va avea decît de câștigat în lăturind unele greutăți și dezvoltînd cu luciditate și spirit de răspundere marile posibilități pe care le are.

Dialog tehnic între directorul Leonida Pleșoianu și inginerul șef Constantin Florescu.

La întreprinderea poligrafică «Lucașăru» din Capitală dezbaterile pe marginea proiectului de Directive ale plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 5-6 octombrie 1967 au fost, ca peste tot, vii, însuflețite și la obiect. Atmosfera de lucru în care au fost abordate diversele probleme legate de sporirea eficienței muncii, de obținerea unor produse

«Pe fază», în orice moment (ing. Theodor Gornescu).

TRAIASCA

A 50-A ANIVERSARE A MARII
REVOLUTII SOCIALISTE
DIN OCTOMBRIE !

Incununând numeroasele manifestări din țara noastră prilejuite de sărbătorirea celei de-a 50-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, în seara zilei de 6 noiembrie, în sala Palatului Republicii Socialiste România, a avut loc adunarea festivă organizată de Comitetul orășenesc București al Partidului Comunist Român, Comitetul Executiv al Sfatului popular al orașului București și Consiliul General A.R.L.U.S. Cu acest prilej, tovarășul Chivu Stoica, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, precum și ambasadorul Uniunii Sovietice la București, A.V. Basov, au rostit cuvântări.

În fotografie: aspect din sală în timpul adunării festive.

UN ACT DE CULTURĂ: RESTAURAREA „HANULUI LUI MANUC”

Prin pitac domnesc, dumnealui, dragomanul Manuc-bei Mirzaian a primit dreptul să dăreze la 1808 han bun, pe locurile fostei Curți domnești a lui Mircea Ciobanul. Curtea cu pricina de pe Ulița Ișlicarilor fusese scoasă la mezat nu mult înainte, la 1798. Astfel «Cetatea Bucureștilor» se îmbogățește cu un adevărat hotel, loc de popas al tuturor mărimilor în trecere prin țară, al beilor, pașalelor și ambasadorilor apuseni, precum și a unui oarecare Dinu Păturică pus pe îmbogățire cu jașa. Dar Nicolae Filimon a fost doar unul dintre scriitorii veacului trecut care și-au plimbat eroii prin vestitul de-acum «Han al lui Manuc». Dinicu Golescu îl amintește, iar austriacul Angerer îl fotografiază la 1856. Mai încoace, la început de veac, Mateiu Caragiale alegea «craiorul» ca loc de întâlnire biserica de peste drum, pentru ca tot aici nefericită Pena Corcodușa să-și dea obștescul sfârșit.

La 1836, Murad, fiul lui Manuc, scoate hanul la vânzare. Peste patru decenii, cam la 1874, clădirea renovată devine «Hotel Dacia» cu știuta sală de conferințe a muncitorilor bucureșteni. Cam prin 1913 edilii o transformă în... depozit de mărfuri.

S-ar fi putut crede că istoria «Hanului lui Manuc» se încheiase: de cinci decenii depozit și locuință cu zeci de locatari. Un plan deja în curs de aplicare tinde însă să redea acestui monument bucureștean faima apusă.

Se preconizează restaurarea hanului, respectându-se cu strictețe înfățișarea-i originală. După ce cărămida nouă precum și lemnăria vor fi înlăturate, se va trece la reconstituirea celor 145 de camere, a pivnițelor uriașe. În etapa finală (planul este eșalonat pe ani de zile), clădirea va redeveni un veritabil «han» de-acum 150-

200 de ani, conținând de asemenea un muzeu, un restaurant și o cramă la subsol. Până la jumătatea anului viitor fațada hanului își va recăpăta înfățișarea autentică. Dar planurile elaborate sub egida Direcției monumentelor istorice sînt mult mai vaste: întreaga porțiune cuprinsă între «Hanul lui Manuc» și Lipscani, adică în mare parte Curtea domnească de odinioară, va fi supusă restaurărilor. Magazinele, casele, străduțele își vor regăsi înfățișarea de acum

200-300 sau chiar 400 de ani (vestigiile descoperite urcă pînă-n secolul al XVI-lea). Așadar, una dintre cele mai celebre clădiri bucureștene va renaște. Îi vom putea admira iară pilaștrii brîncovenesti și ceardacurile cioplite cu barda. Curtea interioară nu va mai adăposti însă rădvane ci turiști din țară și de peste hotare dornici să petreacă ore plăcute între zidurile atît de evocatoare.

Ion POPESCU

NAVELE DE PESCUIT OCEANIC VOR ACOSTA LA TULCEA

Pe malul Dunării, la intrarea în orașul Tulcea, a fost ridicată de curînd o construcție impunătoare: aici va fi cel mai mare antrepozit frigorific construit pînă acum în țară. Capacitatea lui de înmagazinare depășește 6 000 tone. Clădirea și instalațiile interioare sînt în stadiu de finisare, acest mare «frigider» urmînd să fie complet gata — așa cum aflăm de la Ministerul Industriei Alimentare — în cursul lunii decembrie.

În antrepozitul de la Tulcea va fi descărcată întreaga cantitate de pește oceanic pescuit de traulerele «Galați» și «Constanța», urmînd ca de aici peștele să fie expedit cu vagoane și mașini izoterme spre punctele de desfacere din țară. Pînă acum, pentru a fi descărcate, vasele noastre de pescuit oceanic urcau pe Dunăre pînă la Galați.

În scopul acostării traulerelor la Tulcea, în fața noului antrepozit s-a construit un chei nou, lung de peste 100 m. Prima acostare aici a traulerelor «Galați» și «Constanța» va avea loc în luna februarie 1968.

O serie de încăperi ale antrepozitului vor fi rezervate și depozitării uleiului de pește, extras chiar pe traulere în timpul călătoriei, iar altele fânii de pește. De asemenea, se va înmagazina aici și pește de apă dulce vînat în Dunăre sau în Deltă.

Noul antrepozit a fost în întregime proiectat de specialiștii Ministerului Industriei Alimentare, iar instalațiile pentru producerea frigului au fost realizate de către uzinele «Tehnofrig» din Cluj.

F. URSEANU

REPORTAJ ÎN FATA PORTILOR

de Liviu TIMBUS — fotografii de S. STEINER

Pentru montarea uriașului schelet metalic al hidrocentralei constructorul are nevoie nu numai de pricepere și îndemnare ci și de brațe puternice și nervi de oțel.

Pentru Europa, Dunărea are rolul și caracteristicile unei mări interioare. Marele fluviu străbate 2 860 kilometri, bazinul lui de recepție cuprinde 817 000 kmp (de peste 3 ori suprafața României), iar cantitatea de apă transportată însumează aproximativ 200 kilometri cubi anual. Această masă fluidă duce cu sine, de la izvoare și pînă la vărsare, un potențial hidroenergetic de 46,5 TWh, din care mai mult de 58% revin Dunării inferioare. Aici, între Baziaș și Sulina, Dunărea dispune de cea mai mare forță energetică, iar în porțiunea Porțile de Fier-Cataracte, pe locul de întâlnire al Carpaților cu Balcanii, fluviul conservă cea mai concentrată sursă de energie hidroenergetică din întreaga Europă. Nu e de mirare deci că amenajarea energetică a sectorului Gura Văii-Sip reprezintă un vechi deziderat. Acest plan îndrăzneț a început să prindă viață în anul 1963, o dată cu semnarea la Belgrad a acordului pentru construirea în comun a Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier.

De atunci au trecut patru ani. Proiectul elaborat de cele două țări riverane își desfășoară astăzi dimensiunile la scara realității. Constructorii de pe malul românesc și cei de pe malul iugoslav înaintează pas cu pas în albia bătrînului Istru, trăgînd de-a curmezișul apei unul dintre cele mai mari baraje de retenție cunoscute pînă astăzi în lume. O luptă îndîrjită care cere oameni înțelepți și curajoși, supuși cu bună-știință unei vieți grele, gîtită de privațiuni și urmărită din umbră de loviturile neprevăzute.

Despre viața aspră a acestor bărbați ne propunem să vorbim în rîndurile ce urmează.

Albia de piatră din zona Porților de Fier — puntea submersă care leagă Balcanii de Carpați — poate fi privită astăzi cu ochiul liber. Acest lucru a devenit posibil o dată cu ridicarea uriașului batardou de oțel care, dînd ocol prin Dunăre, a smuls de sub domnia apelor 20 hectare de uscat.

A urmat apoi evacuarea apei din acest tînăr lac născut chiar în mijlocul Dunării. Dezgolirea albiei a fost așteptată cu sufletul la gură. Oamenii adunați de-a lungul țărmului s-au întrecut în a face cele mai fantastice prezumții. Decepția a fost însă generală. Retragerea apelor n-a scos la lumina zilei nici cetății prăbușite și nici corăbiile străvechi, osificate sub protecția mîlului secular. Cei prezenți n-au avut în fața ochilor decît nămolul gros, lopătat de cozile miilor de pești cuprinși de agonie, iar în rest cîteva vestigii ale celor două războaie mondiale: arme, proiectile, cartușe.

Pe urmă oamenii au coborît în această văgăună fantastică, aducînd o dată cu ei screpere, buldozere, excavatoare și macarale-gigant. A început curățarea, excavarea și nivelarea terenului. În numai cîteva luni de zile matca a fost căptușită metru cu metru cu fier și beton.

Din mijlocul acestui hățis metalic, prins în pîcla norilor de praf și inundat de mirosul greu, înțepător, al aparatelor de sudură — ochiul poate desprinde astăzi cu ușurință imaginea hidrocentralei. De sus, din cabina macaralelor-turn, privitorul distinge silueta ecluzei, centrala electrică și chiar lăcașurile turbi-

nelor. Barajul, lipsit de cămașa lui de beton care-l va transforma într-un imens monolit așezat în calea Dunării, ne apare astăzi într-o postură ciudată, nefirească, privit parcă printr-o imensă pîclă radioscopică.

EROI ȘI GAZETARI

«Tinerii» deșcoperiți de presă cu ani în urmă la Bicaz, Argeș și Firiza și-au povestit de atîtea ori viața în fața carnetului de reporter, încît unii dintre ei, adunînd articolele publicate, și-ar putea tipări chiar mici cărțuții autobiografice. Inginerii Gheorghe Zaharia, Gheorghe Sălăgean, Virgil Nicoară, Ștefan Manole, meșterii Gaspar Adalbert, I. Miloiu, Pavel Iacob (ca să enumerăm doar o parte dintre ei) reprezintă și la Porțile de Fier osatura vie a marelui șantier. La I.C.H., la I.C.P.F., la Energomontaj, pretutindeni aceiași oameni care au înființat sau au urmat școala Bistriței, Argeșului și Firizei. Despre fiecare în parte s-a scris și s-a rescris. Meșterul Ion Găină și-a istorisit viața chiar pe sute de metri de peliculă cinematografică. El a fost ales, în urmă cu opt ani, erou al unui film documentar și, urmărit de aparatele de luat vederi, a refăcut drumul din sat și pînă la șantier, și-a lepădat veșmîntul rustic, a îmbrăcat salopeta. În răstimpul celor 45 de minute de proiecție și-a estompat zîmbetul timid devenind un băiat dîrz, înțelept și stăpîn pe propriul destin. Așa cum se cade să arate un tînăr crescut pe șantier.

De atunci operatorii cinematografiei

au uitat de Ion Găină, iar acesta a uitat să se mai ducă la cinema. De trei ani de când e la «Porți» a văzut trei filme. Unul pe an. Alți colegi de breaslă au vizionat chiar mai puține. Tinerii aceștia, îmbătrâniți de marile șantiere, care s-au obișnuit să-și caute bucuriile în mijlocul necazurilor cotidiene, tihna în încordarea și tensiunea generală, sînt mult mai mulțumiți să nimerescă după 10 ore de șantier într-un pat comod și lângă o nevestă înțeleghătoare, decît într-o sală de spectacol.

Nu e de mirare deci că în fața unor asemenea oameni — obișnuiți să acorde credit doar muncii dure și vieții aspre — orășeanul musafir temporar al șantierului nu se bucură nici de simpatie și nici de prea multă încredere. Această deformație profesională, ușor de detectat și de justificat, constituie una dintre trăsăturile negative ale profesiunii, asta dacă admitem că inginerul ideal este omul cu preocupări și preferințe variate și complexe. Ceea ce, după părerea noastră, se întîmplă destul de rar în meseriile dobîndite printr-o strictă și îndelungată specializare.

Preferința pe care o acordă ziaristul «eroilor clasici» este însă și ea justificată. Gheorghe Sălăgean și Gheorghe Zaharia conduc lucrările de la baraj. Ștefan Manole este șeful complexului de beton, iar Constantin Safta și Ludovic Demeter răspund de construcția noilor căi de comunicație din zona lacului de acumulare. De numele specialiștilor cu tradiție sînt legate cele mai numeroase succese de prestigiu: terminarea batardoului cu două luni și jumătate mai devreme, îndeplinirea la 20 august 1967 a planului general pe întreg anul 1967 (această remarcabilă realizare aparține I.C.P.F.). Din inițiativa și sub comanda unor asemenea oameni au fost elaborate și puse în aplicare soluții originale, unice în domeniul amenajărilor energetice. Închiderea batardoului și construcția funicularului sînt numai două dintre numeroasele exemple de acest fel. Presa le-a descris pe larg în răstimpul ultimilor trei ani.

«Eroul clasic» se ferește însă de reclamă. El se simte bine închis în mijlocul șantierului ca într-o cetate. Rupt de lumea mondenă și guralivă a orașului, el se declară sincer nedumerit și jenat citindu-și «portretul» în coloanele gazetei. Dar modestia — spune un învățat — este față de merit ceea ce este umbra pentru personajele tablourilor: le dă forță și relief.

DRUMUL SPRE «ELDORADO»

Acceleratul de Timișoara care m-a condus spre Porțile de Fier a lăsat în dimineața aceea pe peronul gării din Turnu-Severin nu mai puțin de două sute de călători din care mulți soseau pentru prima dată pe șantier. Cei mai numeroși erau originari din regiunile Argeș și Galați. În majoritate, tineri. Cu toate acestea se găseau printre ei și familii, cu geamantane grele, cu neveste și copii, oameni plecați din cele mai îndepărtate colțuri ale țării.

Am stat de vorbă cu mulți dintre ei și toți mi-au spus că au venit la «Turnu» pentru a se realiza în meseria aleasă sau pentru a învăța o meserie. «Pe un asemenea mare șantier fiecare își poate afla exact meseria pentru care este făcut. Șofer, excavatorist, sudor, zidar, fierar-betonist, macaragiu..., într-adevăr ai de unde alege». Cîțiva au adăugat zîmbind: «Și pe urmă la «Porți», zice lumea, se pot face și bani frumoși».

Într-adevăr, nici un alt șantier deschis pînă astăzi în țara noastră nu a exercitat o asemenea atracție ca cel de pe Dunăre.

Vestea că aici paralele curg gîrlă a zăpăcit însă oameni fără judecată.

M-am interesat la conducerea șantierei despre numărul total al oamenilor care s-au perindat între Orșova și Gura Văii în ultimii ani. Nu mi s-a dat o cifră exactă, ci doar una estimativă: cîteva mii de lucrători necalificați și mai bine de o sută de ingineri. Iar din cei patru sute de membri ai brigăzilor de tineret, primiți anul trecut la gară cu fanfară, flori și discursuri, mulți au plecat.

Cei care s-au grăbit să aștepte aici un al doilea Eldorado s-au înșelat amarnic, iar cei care au ajuns pe șantier s-au simțit plantați în mijlocul Vestului sălbatic s-au amăgit de asemenea. Singurul criteriu al adevărului: munca cinstită. Pentru bărbatul cu brațe puternice și nervi de oțel, deprins cu ordinea și disciplina, activitatea la «Porți» înseamnă într-adevăr bani frumoși. Un șofer, de pildă, care transportă beton de la complex și pînă în incinta batardoului cîștigă 5,25 lei de cursă peste salariul de bază. Cei pricepuți cîștigă suplimentar aproape un salariu și jumătate.

Dar să nu uităm principalul: pentru banii ăștia se cere muncă, nu glumă. Pe șosea, camioanele încărcate vîrf se șterg literalmente unul de celălalt, cu viteză de bolid. Și oamenii de la volan rid, se salută zgomotos sau se injură cu dragoste. În aceste locuri n-am prea văzut oameni care să-și stingă descărcările nervoase înghițind în sec. Cîteva injurături la oră sînt tonice și reconfortante.

Spre marele șantier de la Dunăre au pornit însă nu numai oameni de meserie sau cetățeni ademeniți de ideile unui cîștig ușor. În furnicarul omenesc răs-pîndit între Orșova și «Turnu» s-au amestecat și persoane cu ocupații incerte sau pur și simplu inși dornici să-și piardă urma dintr-o mie și unu de motive: oameni certați cu morala, soți adulteri și soții infidele, oameni fără ocupație sau cu «specializări» consemnate doar în Codul penal. Iată cîteva mostre: Ion H. din București se ceartă cu logodnica, încearcă să se sinucidă, este salvat și atunci hotărăște să se «claus-treze» la «Turnu». Aici o cunoaște pe Ileana T., o ia de nevestă și se reîntoarce fericit și vindecat în Capitală.

Patru tineri înfierbîntați jură răzbu-nare șefului lor, Gheorghe Plăcintă, care i-a admonestat pentru grave nereguli profesionale. Într-o noapte, Eugeniu Anghel, Grigore Sărăcin, Dumitru Orănescu și Petre Barbu pătrund în baraca lui Plăcintă, sparg fișetul metalic și fură... scule în valoare de 3 000 lei. La plecare, lasă pe masă o scrisoare de amenințare.

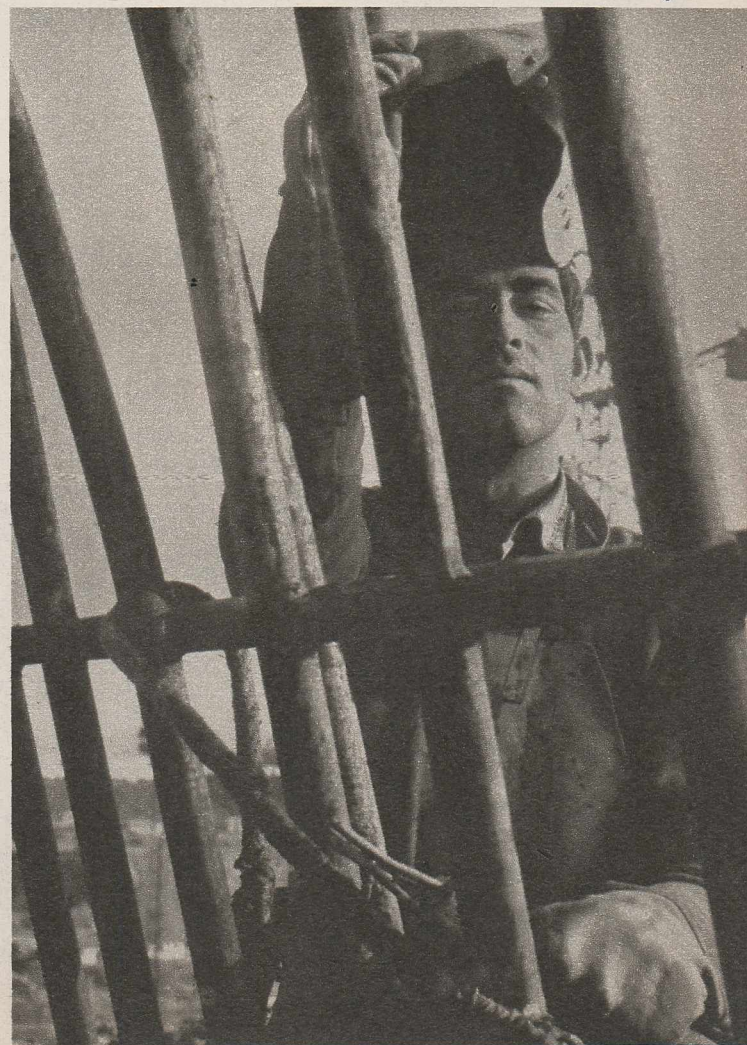
Iancu Motreanu sosește la lucru «tăiat». Cine e făptașul? Tînărul ride și mărturisește că nu-și mai amintește. Șeful său ne încredințează că Motreanu e totuși un băiat bun și va face tot ce-i stă în putință ca să-l deprindă cu disciplina și omenia.

Valeria Lăpuște din Ruginoasa, regiunea Cluj, mamă a doi copii, fuge «după» Alexandru Bar, șofer la I.C.H. Oamenii intervin indignați și o determină să se reîntoarcă lîngă familia părăsită. Tehnicianul A.T., căsătorit și tată a doi copii, își dă «întîlnire» cu Mica R. pe șantierul din Orșova, o ia de nevestă și ajunge în fața tribunalului acuzat de bigamie. Ecaterina Dragu, învățătoare din regiunea Galați, fuge la «Porți» unde se califică sudoriță, deoarece nu mai poate suporta prigoana socrilor. Un oșan din Negrești «intră în vorbă» cu lucrătoarea Valerica N. Nevastă-sa, aflată în Maramureș, este informată printr-o scrisoare anonimă și într-o bună zi apare pe șantier și își bate soțul măr, sub privirile nume-

Și la Porțile de Fier numărul celor tineri este preponderent.

Peste întregul șantier plutește mirosul înțepător al aparatelor de sudură. La flacăra arcului voltaic sînt îngemănate toate subsambururile din bare de oțel, uriașul schelet metalic al hidrocentralei. În fotografie, sudorul Ion Argint.

Cabina macaralei-
turn, cel mai înalt
punct de lucru al
șantierului.

roșilor gură-cască, amatori de asemenea scene tari.

— S-a schimbat lumea, îmi spune suspinând din rărunchi Traian Fogaș, matiser frunțaș în incinta batardoului.

Moș Fogaș e originar din Maramureș și poartă cu el acea mândrie simplă și firească atât de proprie omului crescut după datina strămoșească, stăpîn pe anii și rosturile sale. A sosit aici de la Firiza, iar la Turnu-Severin a descoperit, printre altele, twistul și mini-jupele. Și pentru el asta înseamnă sfîrșitul lumii. «Vai de tineretul nostru», spune moș Traian Fogaș, amintindu-mi cu acest prilej de cuvintele lui Xenofon: «Vai de tinerii din ziua de azi» (adică din zilele anilor 431 înaintea erei noastre). Nu e un lucru nou. Vîrstnicii au fost totdeauna dispuși să vadă în lumea tinerilor degradarea moralei și sfîrșitul tradițiilor sănătoase.

— S-a adunat la noi o lume de nimica, e de părere și ortacul său, un severinean mustăcios.

Și mă sfătuește să nu umblu seara pe străzile din «Turnu» și mai cu seamă

să ocolesc restaurantul «Severin». Ce se petrece în acest local?

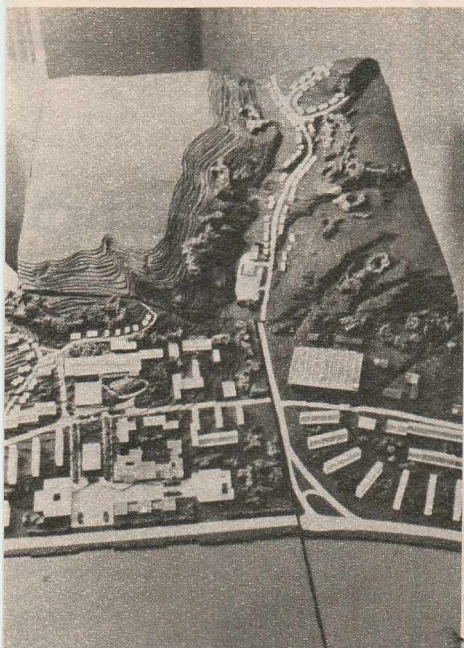
L-am vizitat și eu într-o seară.

Restaurantul, garnisit cu draperii grele, cu covoare groase, cu scaune capitonate, se umple în fiecare seară de o lume gureșă și nebărbierită. Zeci de muncitori îmbrăcați în salopete, oameni zdraveni, cu pumnii scorojiți de arșiță și ger, cu mustățile și sprîncenele pudrate de praf. Se cîștigă bine la «Porți» și tocmai de aceea lumea dorește să petreacă într-un local de lux. Nu e nimic rău în treaba asta.

Pe la miezul nopții cheful e în toi. Consumatorii se cunosc între ei și întreaga adunare devine o ceată compactă de petrecăreși. Ce se întîmplă mai apoi? Personal n-am remarcat ceva deosebit. E adevărat că la un moment dat un puștan electricizat a zdrobit sifonul pe buza frapierei, rănind cu cioburile obrazul vecinului din dreapta. Cineva s-a ridicat prompt și, trăsînd două palme zurbagiuului, a repus în picioare ordinea și veselia generală.

Așa că... să nu exagerăm. Școala șantie-

ÎN NOUL ORAȘ ORȘOVA

Pe vatra comunei Jupalnic a început ridicarea noului oraș Orșova. În următorii trei ani vor fi date în folosință sute de apartamente, un spital cu 9 nivele, un complex comercial cu 9 etaje, o piață agroalimentară, o casă de cultură cu 500 de locuri, un cinematograful, o școală generală cu 16 clase, două licee, un complex sportiv. Vor fi construite de asemenea două biserici ortodoxe, una catolică și două temple de cult mozaic.

Centrul localității va fi dotat cu patru blocuri-turn cu 9 nivele, iar clădirile proprietate personală vor fi dispuse în trei zone. În prima vor fi amplasate clădirile cu un etaj, iar în următoarele două, casele individuale cu grădină sau curte.

Demolarea actualului oraș face necesară și reconstruirea unităților industriale: țesătoria «Cazanele», Atelierele navale, Portul comercial, Întreprinderea minieră. Viitorul perimetru al orașului va cuprinde de asemenea și o nouă fabrică de piine.

Planul de execuție pentru anul 1967 prevede darea în folosință a unui număr de aproximativ 500 apartamente. Noul oraș Orșova va avea, după datele estimative ale proiectantului, o populație de 10 000 locuitori în 1971 și de 13 000 în 1975. În prezent, în localitate există o populație stabilă de 6 500 de suflete. Fotografia noastră vă prezintă o parte din macheta orașului de mâine.

rului constituie o sită deasă. Ea va crea și aici o generație de noi specialiști ai lucrărilor hidroenergetice. Oamenii le-neși și lipsiți de omenie se vor răspîndi care încotro. Așa s-a întâmplat și la Argeș, și la Bicăz, și pretutindeni pe marile șantiere. O școală dură, cu profesori nemiloși, cu repetenți numeroși și cu promovați aleși pe sprinceană.

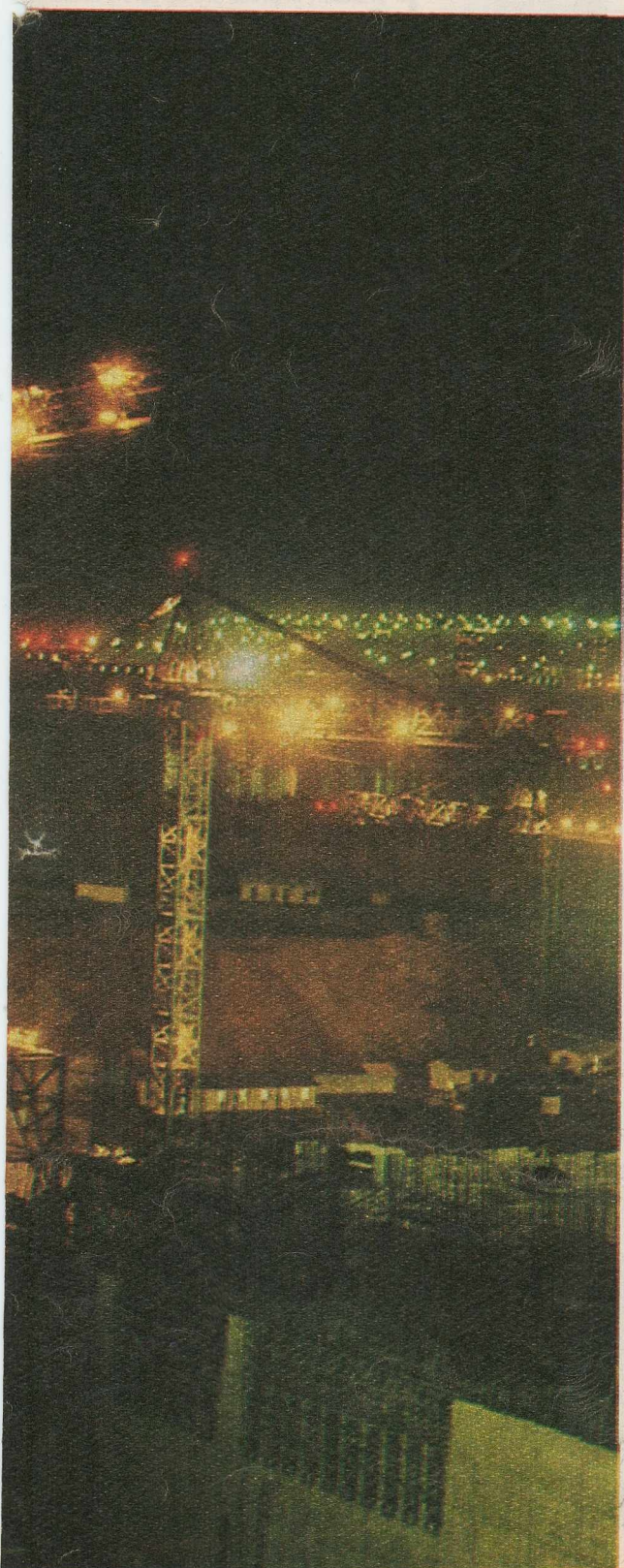
ORȘOVA, UN ORAȘ CARE SE MUTĂ

Barajul de retenție din zona Gura Văii-Sip va ridica nivelul apelor cu aproape 33 de metri, trimițînd spre țărîmul românesc o pungă de apă lungă de 150 de kilometri. Orașul Orșova și insula Ada-Kaleh vor dispărea definitiv de pe harta țării, acoperite de apele marelui lac de acumulare.

Cum văd cetățenii orașului apropiatul sfîrșit al localității lor de baștină?

Am discutat cu numeroși orșoveni, dar, sincer vorbind, mi-ar fi fost aproape

(Continuare în pag. 8)

Incinta batardoului, fotografiată de la înălțimea macaralelor-turn. În această porțiune a marelui șantier se execută principalele lucrări de la Porțile de Fier. Aici se ridică barajul de retenție, ecluza și centrala electrică. Pentru a «face loc» muntelui din beton, constructorii au excavat peste 1 560 000 metri cubi de stîncă și au turnat în albia secată a Dunării 225 000 metri cubi beton. Închiderea batardoului celular s-a terminat cu două luni și jumătate mai devreme, ceea ce a permis ca lucrările acestui șantier să înregistreze în prezent un avans de trei luni.

Constructorii au ridicat în incinta batardoului o adevărată pădure de macarale. Fotografia noastră vă prezintă instalarea unei noi macarale-turn, operație efectuată sub comanda montorului Ștefan Popa.

cu neputință să obțin o clasificare perfectă a opiniilor generale. Oamenii împărtășesc păreri extrem de diferite. Pentru cei vîrstnici, apropiatul diluviu reprezintă o adevărată tragedie, pentru cei tineri, și care sînt și cei mai numeroși, evenimentul este așteptat cu bucurie și optimism. Noul oraș Orșova, amplasat pe vatra comunei Jupalnic și desfășurat în jurul lacului pe o distanță de patru kilometri, va fi o localitate modernă din toate punctele de vedere. Un oraș vechi de sute de ani se va preschimba de la o zi la alta, ca lovit de bagheta magică a unui vrăjitor bun și generos. În locul orașului cu străzi înguste, mărginite de câșcioare scunde, descărnate de mulțimea anilor, vom avea o nouă Orșovă, oraș cu blocuri cu nouă nivele, cu hoteluri și restaurante luxoase, înconjurat de cartiere de vile și clădiri familiale, construite după preferințele fiecăruia.

Criteriile, măsurile și metodele practice potrivit cărora se va executa strămutarea populației oferă locuitorilor avantaje certe. Cei mai mulți se vor muta în blocurile nou construite, iar deținătorii imobilelor proprietate personală își vor putea reconstrui gospodăriile cu sprijinul substanțial al statului. Persoanele expropriate vor mai obține și materialele de construcție, recuperate prin demolarea gospodăriei personale.

În plus, loc de casă gratuit pentru toți cei care vor să-și clădească în aceste condiții locuințe proprietate personală. De acest avantaj se bucură chiar și cei împăcați întru Domnul, cărora, la fel, li se vor muta locurile de veci în cimitirele amplasate în noul perimetru al orașului.

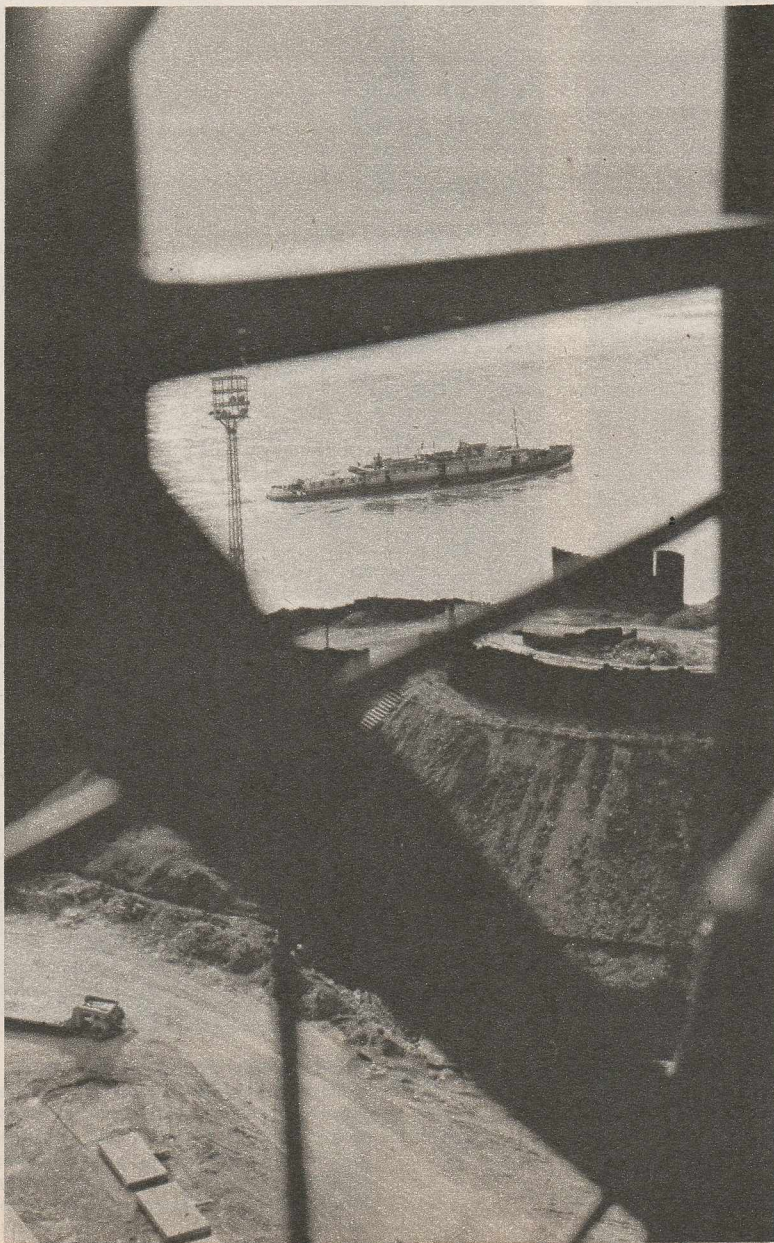
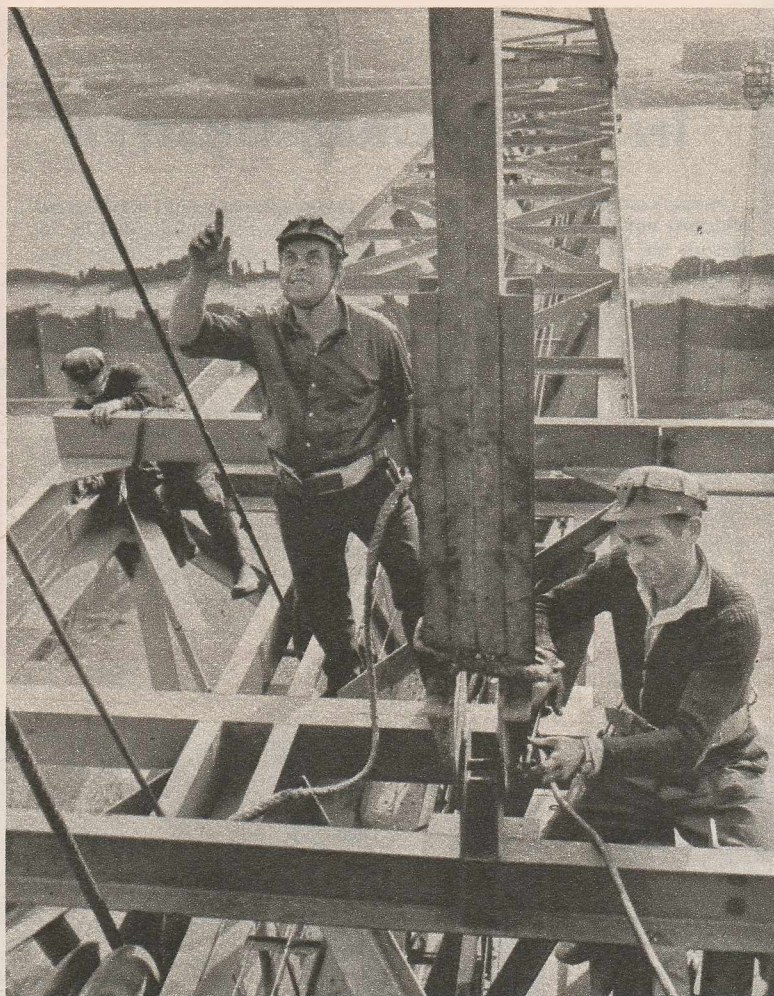
Spre Orșova anului '70 vor pleca așadar și vili și morții. Un întreg oraș se mută și, vă închipuiți..., treaba nu e nici simplă, nici ușoară.

*

Această mare furtună abătută pe țărnițele bătrînelui Istru se va stinge treptat în următorii trei ani. Armata constructorilor se va micșora încetul cu încetul, lăsînd în loc doar un pumn de oameni chemați să conducă de la tablourile de comandă uriașă energie încătușată în trupul barajului.

Oamenii aștia zdraveni, care au luptat șase ani la rînd cu vrășmășia apelor și nu de puține ori cu ei înșiși, vor deveni de cîteva ori mai puternici, mai pricepuți și mai înțelepți. Roadele acestei epopei dramatice vor fi prezente pretutindeni: în orașe, uzine și căminele noastre, o dată cu revărsarea în circuitul energetic al țării ai celor peste 5 miliarde de kilowatt-ore anual.

Prima ambarcație care a străbătut nevățamată zona dificilă a cataractelor a fost vasul austriac «Argo», iar marea aventură s-a petrecut în anul 1834. De atunci, condițiile de pilotaj s-au îmbunătățit sensibil, dar dificultățile pentru navigație au rămas prezente pînă astăzi. Vapoarele vor avea cale liberă, lipsită de riscuri, abia o dată cu darea în funcțiune a Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier.

carnet

exigență, dar nu așa

de Eugen FRUNZĂ

Pedagogul modern nu profesază sub semnul timorării elevilor și al severității deplasate, puse fără temei în contul exigenței. De aceea nu cred că în școlile noastre să se mai petreacă lucruri de natura celor înregistrate de mine cu ani în urmă și regăsite într-un carnet aproape uitat. Răsfoind carnetul, dau peste un șir de însemnări, prea lung pentru a nu plictisi cititorul de azi, dar vrednic totuși a sugera ceea ce nu trebuie să se repecă. Îmi iau deci îngăduința să spicuiesc măcar cîteva cîudățenii consemnate atunci.

Nu înțelegeam de pildă pentru ce un profesor, în prima oră de curs a noului an școlar, îi avertiza pe elevi cam în felul următor: «Cu mine să știți că nu vă merge. Am să scot untul din voi. Cui nu-i place, ducă-se la ciobănie!»

Nu înțelegeam de ce un alt profesor, aflînd din gura școlărilor ceea ce de altminteri confirma și manualul — anume că în anul precedent nu studiaseră cutare specie de probleme — s-a repezit să înșire pe tablă, fără nici o explicație, șapte probleme de acest fel, adăugînd: «Le copiați și le rezolvați acasă pentru lecția viitoare. Cine nu face, îi trec nota trei în catalog. Aici n-ați venit să mîncăți miere!»

Sau de ce un altul, constatînd zgomot la intrarea în clasă, i-a ținut pe școlari toată ora în picioare și i-a obligat să-și noteze în această poziție o lungă lecție predată în ritm vertiginos, pentru că: «Eu nu vorbesc după manual. Dacă-mi repetați ce scrie în carte, vă las corigenții!»

Sau de ce, într-un alt caz, cerînd elevilor să-și cumpere o anume carte ajutătoare și aflînd că această carte nu se mai găsește în nici o librărie, profesorul le-a răspuns răstit: «Treaba voastră! Mie să-mi rezolvați acasă exercițiile nr...» (Toate din cartea respectivă.)

Sînt lucruri pe care nu le înțelegeam pentru că mi se păreau cu totul anacronice și mă duceau cu gîndul la niscă amintiri școlare așternute pe hîrtie de scriitorii unui veac trecut. Oare intimidarea elevului, — mă întrebam — refuzul de a-l ajuta într-o situație dificilă, rînirea simțului său de echitate, vor fi făcînd parte cumva din arsenalul pedagogului modern? Și îmi răspundeam: nu. Iar astăzi, mărturisesc, convingerea mea e și mai nestrămutată. Sînt convins că bine procedează marea majoritate a pedagogilor căutînd să așeze relațiile lor cu școlarii pe temelia încrederii reciproce, stimulîndu-i prin exemplul seriozității, al corectitudinii, al demnității, al exigenței adevărate, cu persuasiune, cu înțelegere și cu tact. Înfricoșarea cu vorbe «tari», nepăsarea față de dificultățile reale ale studiului și vîrstei, acel «treaba voastră!» glacial, toate sînt rezolvări extrem de comode și atitudini lesne de adoptat. Greu e să cucerești dragostea elevului, să-i urmărești evoluția, să intervii cu grijă în procesul acit de complicat al creșterii sale și să devii modelul său luminos, așa cum atîția dascăli se străduiesc și reușesc să devină. Aceasta nu înseamnă și nu presupune indulgență de nici un fel, rabat la învățătură, blîndețe fără principii. Nicidcum. Înseamnă pedagogie și har. Profesorul poate și trebuie să fie pretențios, să nu admită lenevia, indolența, somnul în mediocritate, indisciplina. El trebuie să ceară mult, pe măsura cerințelor societății noastre, care așteaptă ca generațiile tinere să strălucească prin cultura și talentul lor pe deplin valorificat. Dar cu o condiție: profesorul să nu fie malițios, nedrept, brutal, să nu mizeze pe un prestigiu înșelător cîștigat prin ceea ce numim îndeobște «a băga în sperieție».

Cer scuze pentru faptul că m-am apucat să dezgrop niște însemnări vechi. Dar poate, cine știe, se vor dovedi utile și acum, într-un caz sau în altul.

În numărul precedent al «Flacării» am publicat prima parte a mesei rotunde organizate de revista noastră pe marginea unor măsuri preconizate de Proiectul de Directive. Dezbaterile s-au axat cu precădere pe necesitatea perfecționării organizării și conducerii producției. Discuțiile purtate la masa rotundă au subliniat că îmbunătățirea metodelor de conducere este indisolubil legată de apropierea conducerii de producție, de aplicarea principiului muncii colective, de formarea unor cadre de înaltă calificare și medii capabile să pună în practică operativ și creator deciziile. Acestea sînt cele citeva probleme pe care vi le propunem în rîndurile ce urmează.

III NECESITATEA PERFECȚIONĂRII

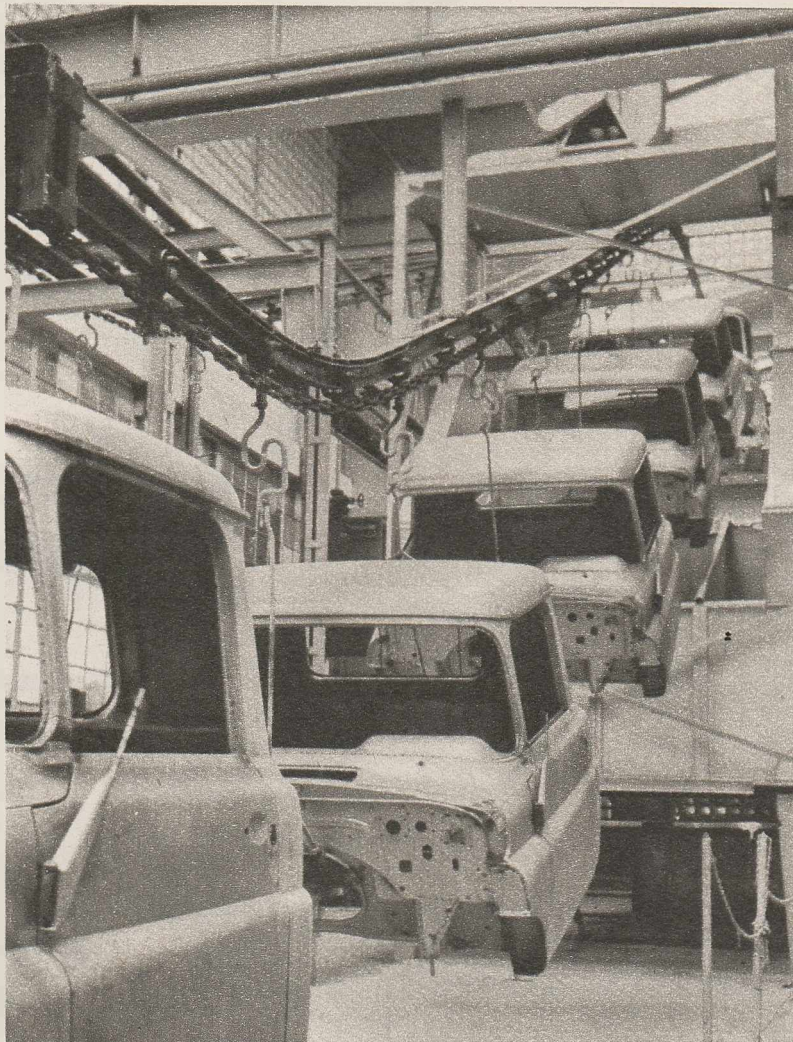
REZERVELE...

PETRE TURCU. Sînt anumite principii de organizare care dacă nu sînt respectate împovărează bunul mers al producției. Să luăm cazul redistribuirii forței de muncă. În cadrul analizei de organizare științifică a producției și a muncii se constată deseori existența unor activități paralele, a unor munci inutile, a folosirii incomplete a unor utilaje etc., care generează necesitatea combinării sau comasării unor organisme și eliminarea unor activități inutile. Apare deci necesitatea redistribuirii forței de muncă pentru utilizarea ei cît mai rațională. Din acest motiv posibilitatea redistribuirii forței de muncă trebuie să fie efectiv la îndemîna întreprinderii.

CONSTANTIN PINTILIE. În asemenea cazuri consider că ar fi de dorit să se urmărească cu multă atenție reprofilarea personalului eliberat astfel.

ION POTOCEANU. Ar fi acceptabilă soluția reprofilării, recalificării, dar luarea unor asemenea măsuri ridică, în parte justificat, și probleme de asigurări sociale. Unii cer să fie distribuiți la munci mai ușoare. E posibil cu zece-douăzeci, dar cîte locuri de muncă așa-zis ușoare pot exista?

PETRE TURCU. Într-adevăr, am avut prilejul să constat apariția acestui fenomen la uzinele «Electronica». Reorganizîndu-se activitatea serviciului de control tehnic, șase sau șapte salariați au devenit disponibili, fiind redistribuiți direct în producție. Nu s-au scurs nici douăzeci și patru de ore și doi dintre aceștia s-au prezentat la directorul general cu certificate medicale în care se scria: «Nu se recomandă muncă în acord!» Aici, lucrurile își au și fațeta lor etică. Față de manifestările de lipsă de onestitate, de dorința pentru munci ușoare trebuie să se manifeste fermitate. Sînt de părere că conducerile întreprinderilor nu trebuie să aibă nici o rețineră în redistribuirea forței de muncă atunci cînd au descoperit noi rezerve de creștere a productivității muncii și cînd pot să realizeze aceleași sarcini cu un număr mai redus de salariați. După cum se știe, pe ansamblul economiei noastre, necesitățile de forță de muncă sînt deocamdată mai mari

decît posibilitățile de calificare. Aceasta este o bază obiectivă pentru ca cei eliberați de la un loc de muncă să poată fi absorbiți imediat în procesul de producție, satisfăcînd astfel și unele necesități imediate de asigurare cu forță de muncă.

MAISTRUL...

ION POTOCEANU. Dezvoltarea complexă a economiei, diversitatea

problemelor pe care le ridică impun, așa cum precizează proiectul de Directive, îmbunătățirea continuă a formelor organizatorice. Experiența dovedește că așezarea pe baze științifice a organizării producției și a muncii se materializează în importante rezultate economice, manifestîndu-se ca o latură esențială a conducerii eficiente a economiei. Pornind de la această idee aș vrea să pun în discuție profilul maestrului. În situația actuală mi se

pare că maestrul nu este o verigă principală în procesul de producție, așa cum de fapt ar trebui să fie. El nu privește problemele economice din punctul de vedere al intereselor și sarcinilor generale ale întreprinderii. Un exemplu: problemele calității nu sînt și problemele maestrului de vreme ce el este acela care caută să motiveze de ce nu s-au realizat indicii de calitate, în fața organului de control tehnic. Dacă nivelul profesional al maștrilor pe care îi are Combinatul siderurgic Reșița este corespunzător din punct de vedere organizatoric, maștrii, după părerea mea, nu au încă acele calități și răspunderi proprii unui conducător de producție complex.

PETRE TURCU. Nu aveți cazuri cînd muncitorii refuză să devină maștri?

ION POTOCEANU. Au fost, dar foarte puține.

PETRE TURCU. Muncitorul de categorie înaltă ciștigă de obicei mai mult decît maestrul și în aceste condiții preferă să aibă cît mai puțină bătaie de cap și răspunderi. Aceasta era o anomalie.

Hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea sistemului de salarizare și majorarea salariilor aduce un corectiv important, preconizînd că: «Nivelul de salarizare a maștrilor va fi stabilit corespunzător cu răspunderea și rolul lor în producție, astfel încît să se asigure o diferențiere stimulativă (circa 15-20%) față de salariile muncitorilor din cea mai înaltă categorie de calificare, care lucrează sub conducerea lor».

ION POTOCEANU. Am observat un fenomen care influențează hotărîtor comportarea în producție a maestrului: nu există între acesta și șeful de echipă relații ierarhice principale. Cauza? Cu doi sau trei ani înainte fuseseră colegi de echipă...

MIRON POPESCU. Aș da un exemplu de modalitate de rezolvare a acestei probleme psihologice de evoluție. În unitățile industriale pe care le-am vizitat în Franța există un principiu aplicat foarte riguros: niciodată un om care a avut ocazia — datorită inteligenței lui, aplicației de care dăduse dovadă — să-și însușească o pregătire superioară decît a colegilor săi nu mai

(Continuare în pag. 10)

era pus să lucreze la locul de muncă de unde provenea. Aceasta pentru a evita pe de o parte legăturile în afara celor ierarhice, iar pe de altă parte animozitățile celor pe care acum avea obligația să-i dirijeze și în fața cărora trebuia să se impună. Un inginer trimis să-și facă studiile pe contul întreprinderii nu se întoarce la secția de unde a plecat, un maestru nu revine în atelierul în care a lucrat înainte într-o funcție subalternă.

ION POTOCEANU. Ținând seama de faptul că maestrul este cel care determină în final realizarea sarcinilor de producție, ar trebui ca în timpul școlarizării, pe lângă cunoștințele tehnice, să i se predea și noțiuni de conducere a producției.

CONSTANTIN PINTILIE. În cadrul acestor noțiuni de mare folos pentru maestru ar fi și însușirea unor cunoștințe, chiar elementare, ale psihologiei sociale industriale care să-l ajute în comportarea lui cu oamenii pe care-i conduce, să și-i apropie și să-i mobilizeze în realizarea sarcinilor ce le au de îndeplinit.

Abordând problema maestrului am atins și problema apropierei conducerii de procesul de producție, problemă careia Directivele plenarei din 5-6 octombrie a.c. îi acordă pe bună dreptate o mare importanță. Cred că ar fi bine să orientăm discuția noastră și asupra acestei probleme.

APROPIEREA CONDUCERII DE PROCESUL DE PRODUCȚIE

PETRE TUȚCU. În proiectul de Directive se arată pe bună dreptate că perfecționarea formelor și metodelor de organizare și planificare nu se poate face decât în condițiile apropierei permanente a conducerii de procesul de producție. Această prevedere scoate în evidență o condiție esențială pentru fundamentarea temeinică a soluțiilor adoptate, asigurând în același timp aplicarea lor operativă în întreprinderi. Apropierea conducerii de producție, conjugată cu lărgirea drepturilor întreprinderilor, va asigura traducerea în practică a unuia dintre principiile de bază ale conducerii științifice și anume acela că orice decizie trebuie să fie luată la cel mai jos nivel posibil în cazul ei, eliminând astfel circuitele inutile ale informațiilor și asigurând operativitatea și eficiența necesare deciziilor luate. Practica a dovedit că activitatea de conducere se îngreuiază pe măsură ce crește numărul organelor intermediare, deoarece o dată cu ele apar fenomene de formalism, lipsa de răspundere etc.

Aș putea să dau, privind creșterea artificială a numărului de trepte intermediare, un exemplu din domeniul activității de aprovizionare: metodologia actuală de aprovizionare — din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — prevede ca întreprinderile să întocmească necesarul de materiale și să-l depună la direcțiile generale productive din minister, care trebuie să le centralizeze și să le depună la direcția generală de aprovizionare și desfacere a ministerului. Aceasta, la rândul ei, centralizează cererile de materiale ale direcțiilor generale și depune necesarul rezultat la direcția de aprovizionare și desfacere a altui minister — Ministerul Industriei Metalurgice — care gospodărește necesarul de metal pe țară și stabilește sursele de aprovizionare (țară sau import). Este de la sine înțeles că în asemenea condiții nu mai răspunde nimeni față de cererile întreprinderii, deoarece direcția generală productivă și direcția de aprovizionare a M.I.C.M. fac numai oficial de transmitere a documentelor, activitatea lor avind un caracter pur birocratic.

Apropierea conducerii de producție va determina sporirea răspunderii or-

ganelor tutelare pentru felul cum sînt rezolvate problemele în întreprinderi, pentru creșterea eficienței economice a întregii activități.

CONSTANTIN PINTILIE. Evident că apropierea conducerii de producție se pune și în alte sectoare de activitate ale întreprinderii. Cunoașterea cît mai exactă, nedeformată, a realităților de pe teren permite conducerii să ia repede cele mai bune hotărâri atunci cînd activitatea se desfășoară într-o direcție nedorită, care poate să prejudicieze realizarea planului, să aducă pagube, să împiedice creșterea eficienței economice care este acum principiul fundamental după care se apreciază activitatea oricărei întreprinderi. Fiecare activitate economică, oriunde s-ar desfășura, trebuie să corespundă unor nevoi reale, să asigure recuperarea cheltuielilor sociale, să fie rentabilă, să contribuie la dezvoltarea ritmurilor rapide de creștere a întregii noastre economii.

O CONDITIE ESENȚIALĂ: CONDUCEREA COLECTIVĂ

GHEORGHE SFETCU. Folosirea ce-

lor mai potrivite forme și metode de conducere și organizare a economiei socialiste este o preocupare stăruitoare, un element esențial în activitatea partidului și statului nostru. Formele și metodele de conducere nu constituie un scop în sine, ci reprezintă în fiecare etapă pîrghii eficiente în valorificarea muncii sociale; întotdeauna partidul subordonează aceste forme și metode de conducere planificată a economiei cerințelor asigurării unei dezvoltări puternice a forțelor de producție, creșterii în ritm rapid a producției materiale — factorul hotărîtor al sporirii avuției naționale.

Pornind de la această idee majoră consider că trebuie subliniat în mod deosebit faptul că în perfecționarea conducerii și planificării se continuă aplicarea consecventă a principiului centralismului democratic, corespunzător nivelului de dezvoltare economică și cerințelor revoluției tehnico-științifice, propunîndu-se cele mai raționale forme de aplicare a centralismului democratic în conducerea economică și cele mai bune metode de folosire a stimulentei economice. În proiectul de Directive se arată că:

«Perfecționarea conducerii planificate a economiei naționale se întemeiază pe respectarea consecventă a centralismului democratic — principiu organizatoric fundamental al statului nostru socialist, care îmbină coordonarea pe bază de plan a activității economice și social-culturale de ansamblu cu acordarea de largi atribuții unităților economice și instituțiilor cultural-științifice, sfaturilor populare». Acest principiu de bază în conducerea economică rezultă în mod obiectiv din natura orînduirii noastre, unde existența proprietății socialiste și a relațiilor pe care le determină fac necesară și posibilă integrarea organică a maselor în activitatea de organizare și conducere a producției, participarea directă a acestora la luarea deciziilor care privesc dezvoltarea economică și socială.

În cadrul noilor măsuri ce se propun pentru perfecționarea organizării și conducerii, un loc important îl ocupă promovarea consecventă a principiului conducerii colective, crearea unui cadru mai bun pentru valorificarea deplină a inițiativei celor ce muncesc, precum și întărirea răspunderii tuturor organelor și cadrelor de conducere în

îndeplinirea sarcinilor încredințate. Principiul conducerii colective este impus în activitatea întreprinderilor nu numai de natura relațiilor specifice socialismului, ci și de complexitatea problemelor pe care o prezintă conducerea unei întreprinderi moderne. În stadiul actual de dezvoltare a economiei noastre și în raport cu cerințele noilor sarcini economice, este neîndoielnic că, oricât ar fi de priceput, conducătorul unei întreprinderi nu mai poate rezolva singur și în mod eficient toate problemele conducerii. El trebuie deci să apeleze tot mai mult la specialiștii din întreprindere sau din afara ei, să întărească munca colectivă, spiritul de echipă în conducere.

Conducerea colectivă nu exclude însă răspunderea individuală. Hotărârile importante vor trebui luate în colectiv, iar răspunderea pentru realizarea lor trebuie să fie individuală, a fiecăruia pentru sectorul încredințat.

Formele colective de conducere preconizate a se constitui — atât la nivelul întreprinderilor, cât și la organele ierarhice superioare — vor crea condiții hotărât mai bune pentru ca elaborarea planurilor și ale diferitelor

măsuri economice să fie rodul gândirii comune a oamenilor muncii, tot așa cum îndeplinirea sarcinilor este rodul eforturilor lor comune. În acest mod se creează posibilitatea ca prin participarea celor mai buni specialiști la stabilirea măsurilor privind activitatea economică, prin asigurarea unei conduceri competente, să fie evitate subiectivismul și arbitrarul, să se asigure ridicarea continuă a eficienței economice.

O TREAPTĂ CALITATIV SUPERIOARĂ A ACTIVITĂȚII ÎNTEPRINDERILOR

MIRON POPESCU. Ținând seama că în sectorul producției de bunuri materiale întreprinderile industriale constituie verigile de bază ale economiei naționale, apare ca perfect justificat interesul crescând acordat ridicării eficienței economice a activității acestora. Se poate de altfel spune că progresul general al economiei unei țări este condiționat în mare măsură de progresele realizate în fiecare unitate economică în parte și, bineînțeles, de

conjugarea tuturor eforturilor acestora pe plan național.

Pentru asigurarea unei dezvoltări puternice a forțelor de producție, pentru creșterea în ritm rapid a producției materiale, statul nostru a făcut și face eforturi deosebite pentru înzestrarea industriei cu utilaje din cele mai moderne, ridicând mult nivelul tehnic, de dotare, al întreprinderilor din România.

Dar această dezvoltare impetuoasă nu a fost totdeauna însoțită de o modificare corespunzătoare a formelor și metodelor de organizare folosite, astfel încât în sporirea substanțială a eficienței economice a activității întreprinderilor au apărut dificultăți legate de existența unui decalaj destul de important între nivelul înalt de înzestrare a industriei cu mijloace create de tehnica modernă și nivelul relativ scăzut de organizare și conducere a unităților economice, a proceselor de producție și de muncă.

Rezultă că analiza problemelor de organizare a producției și a muncii pe baze științifice se încadrează perfect, și încă la bază, în contextul măsurilor luate pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii

activității economice.

Organizarea științifică a proceselor de producție și de muncă — fie de conducere, fie de execuție — apare ca un element constitutiv determinant al însuși progresului tehnic, deoarece este singurul capabil să asigure folosirea integrală și rațională a posibilităților puse la dispoziție de evoluția științei și de dezvoltarea cantitativă și calitativă a forței de muncă angrenate în sfera producției materiale.

De altfel atingerea obiectivelor economice fixate cu minimum de cheltuieli de resurse materiale și umane, prin reducerea cantității de muncă vie și materializată, folosită pentru realizarea producției, nu înseamnă altceva decât creșterea productivității muncii sociale, factor hotărâtor pentru victoria unei formațiuni social-economice progresiste.

Ținând seama de necesitatea cointeresării întreprinderilor în utilizarea rațională a mijloacelor materiale și bănești, prin sporirea răspunderii lor pentru eficiența activității pe care o desfășoară, în etapa actuală se impune aplicarea efectivă a gestiunii economice proprii în toate unitățile.

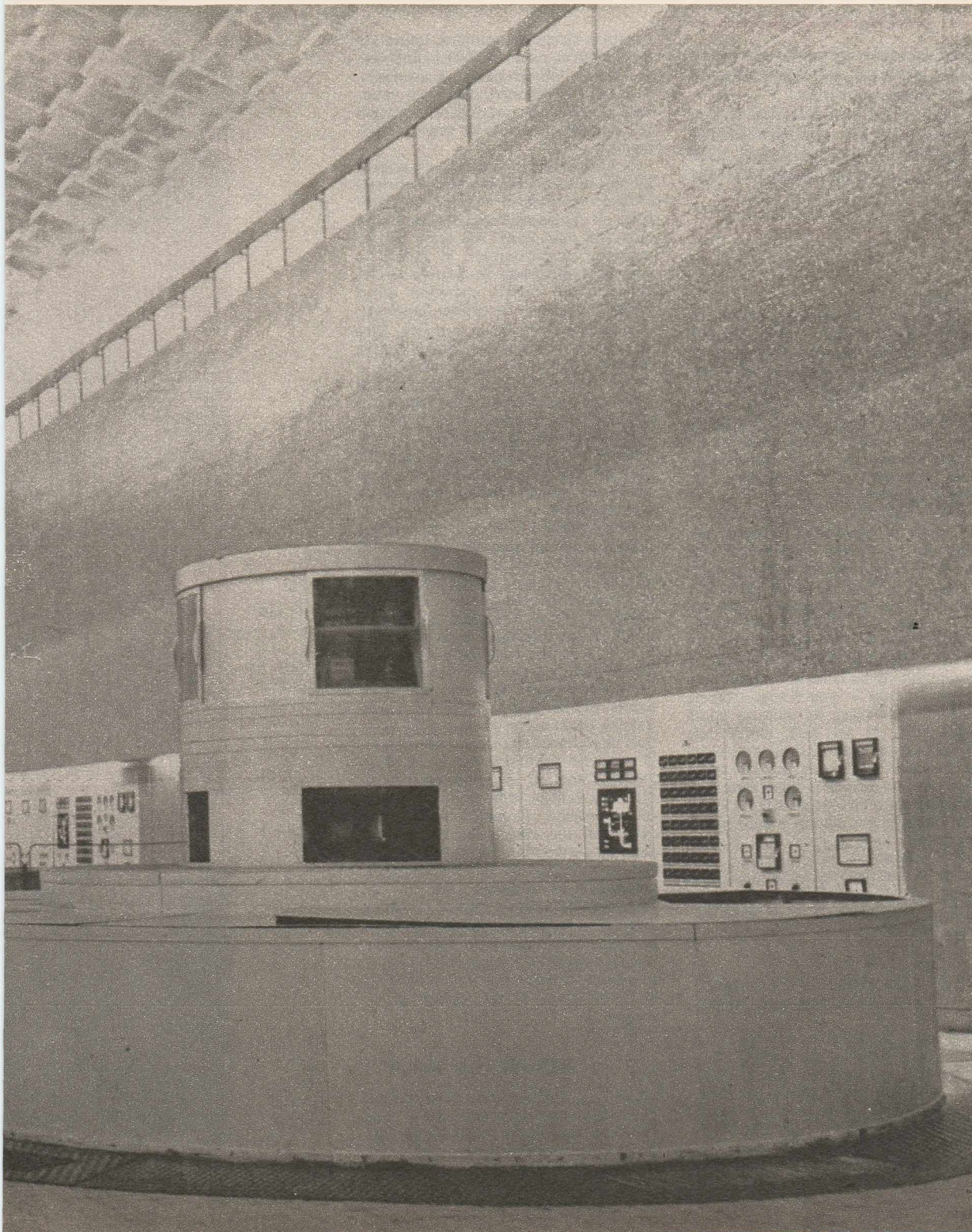
Trebuie însă subliniat că, prin acordarea unor drepturi și competențe sporite întreprinderilor pentru gospodărirea fondurilor de care dispun și prin extinderea relațiilor directe între acestea, spiritul de inițiativă al tuturor salariaților unităților industriale și în special al cadrelor de conducere se va putea manifesta în condiții mult mai favorabile. De aceea însă nu trebuie confundată niciodată lărgirea inițiativei cu abandonarea principiilor coordonării centralizate a eforturilor tuturor oamenilor muncii și direcțiile de maximă utilitate pentru societate. Este din ce în ce mai necesară precizarea sarcinilor atât pentru ansamblul unităților economice sau compartimentele lor componente, cât și pentru fiecare salariat în parte.

Această stabilire exactă a sarcinilor ce revin, pentru ca activitatea întreprinderilor să se desfășoare cu maximum de eficiență, face posibilă aplicarea deplină a principiului cointeresării materiale, în sensul că se poate realiza unitatea dintre recompensarea materială a oamenilor muncii pentru rezultatele pozitive obținute și răspunderea materială pentru neîndeplinirea sarcinilor.

CONSTANTIN PINTILIE. Ridicarea continuă a eficienței economice în toate întreprinderile industriale, de construcții, agricole, transporturi, comerț presupune, desigur, o dată cu recompensarea materială pentru rezultatele bune obținute și răspunderea materială pentru neîndeplinirea sarcinilor, recuperarea pagubelor pricinuite. Numai în acest fel se îmbină armonios interesele generale ale societății cu interesele diferitelor colective și ale fiecărui om al muncii. Principiul după care ne călăuzim trebuie să fie ca ceea ce este bun pentru fiecare întreprindere și fiecare cetățean să fie bun și pentru întreaga societate și invers, ceea ce este rău pentru unul dintre ei să fie rău și pentru ceilalți.

Întărirea responsabilității fiecărui colectiv, a fiecărui salariat pentru activitatea depusă, aplicarea măsurilor propuse în Directive vor contribui la desfășurarea mai largă a inițiativei creatoare a maselor în scopul creșterii producției și productivității muncii, al îmbunătățirii multilaterale a activității economice.

Firește, discuțiile angajate la masa rotundă n-au epuizat toate problemele pe care le ridică proiectul de Directive. Ele și-au propus doar să aducă o contribuție la marea dezbateră care are loc în aceste zile pe plan național. Revista noastră va aborda în continuare și alte probleme ridicate de documentele plenaryi C.C. al P.C.R. din 5-6 octombrie 1967.

Japonia tradițională: ceremonia ceaiului.

TOKYO

24 DE ORE

de Al. ȘIPERCO

Volumele de aluminiu, oțel și sticlă, scândate în neon, ale aeroportului Haneda îți dau senzație ciudată de ireal, de miraj allumii occidentale materializate la antipozii Greenwichului.

Un Orly japonez, încălzit și umanizat de inflexiunile melodioase ale vocilor spicheritelor, de delicatețea aranjamentelor florale, de zîmbetele și politețea discretă a personalului. Este cartea de vizită a metropolei japoneze, chipul Extremului Orient și al Extremului Occident totodată.

Noaptea, pe drumul de la Haneda spre centrul capitalei încerci o primă impresie de imensitate. Mașina înghite kilometri după kilometri pe viaductul de beton cocoțat pe stâlpi înalți, aruncat pe deasupra unui ocean frământat de clădiri. Viziunea fugară a unor bulevarde largi cu fizionomie nedefinită și, în sfârșit, portalul unuia dintre marile hoteluri tokyote, copie fidelă a celor americane diseminate în lume prin rețeaua «Hilton»-urilor. Televizoare în culori cu dispozitiv de schimbare de la distanță a canalelor, personal de serviciu chemat pe calea undelor prin micile receptoare pe care fiecare le poartă asupra sa, restaurante cu mâncare anglo-saxonă, pe lângă care sălițele anexe cu bucătărie japoneză par mai exotice decât în America însăși. Doar avertismentele obsedante cu privire la prudență în folosirea focului, pîrînd absurde în aceste cutii uriașe de beton, amintesc de groaza ancestrală a japonezilor față de incendii; iar întrebarea liftierei: «în sus sau în jos?» — cînd îi indicî al 7-lea etaj — amintește că te afli în țara cutremurelor și că hotelul e îngropat pe jumătate în pămînt, folosind spațiul dintre uriașele fundații, durate să reziste oricărui cataclism.

DIN CENTRU SPRE PERIFERIE

Dimineața, cauți zadarnic să sesizezi fizionomia specifică a centrului marii metropole asiatice, ceva care să îți-o fixeze în minte. Ochiul nu e atras de nimic deosebit. Un întins cartier comercial și administrativ, cu blocuri strict funcționale.

Grupuri de buildinguri grupate neregulat în diverse părți ale orașului, după interese de afaceri și condiții de achiziționare a terenurilor. Pe scurt, un peisaj urban oarecare, abia marcat de stropii de culoare locală ai ideogramelor firmelor, ai cite unui chimono

stingher.

Circulația rivalizează în intensitate cu aceea din oricare mare capitală. Tokyo numără cam tot atîtea automobile ca Parisul — circa 1 500 000 — la o populație aproape dublă. Spre deosebire însă de capitala Franței, masa mașinilor e concentrată pe marile artere de circulație, unde puhoiul lor poate fi asemuit cu cel newyorkez.

Pe măsură ce te îndepărtezi de centru străzile sînt din ce în ce mai strîmte, mărginite de case scunde.

Treptat, tot căuțind să definești peisajul din jur, îți dai seama că i s-ar potrivi mai degrabă termenul de aglomerare umană decît cel de oraș. E o întindere imensă, plată, pe care par să fi poposit, la capătul unei migrații uriașe, peste unsprezece milioane de oameni, adăpostindu-se provizoriu în căsuțe ușoare de lemn și — lăsați fiind la voia soartei — s-ar fi organizat de bine de rău în așa fel încît să poată supraviețui. Și azi încă, dintre cele 23 de cartiere ale orașului mai puțin de un sfert au canalizare. În afara metroului nu există o rețea unică de transport care să lege cartierele, după cum nici rețeaua marilor magazine nu depășește limitele centrului comercial, zecile de mii de prăvălioare, du-ghele și ateliere răspîndite la periferii reprezentînd unul dintre contrastele cele mai pregnante ale Japoniei supra-industrializate.

CREIERE ELECTRONICE ȘI HAOS BIROCRATIC

Mă aflu la uzina «Teshiba», una dintre cele 4 200 de întreprinderi cu peste 100 de salariați din centura industrială a orașului. Iarăși încerc — de astă dată în sens invers — șocul trecerii bruște de la modern la un fel de ev mediu întîrziat pe care l-am simțit cînd am părăsit zona centrală a

orașului. Uzina care numără, împreună cu filialele ei, peste 120 000 de salariați, e o lume a tehnicii celei mai avansate, a organizării muncii celei mai raționale și eficiente, produs al modelării și calculelor realizate de creiere electronice.

În uriașa sală climatizată, cu aspect de laborator din filmele științifico-fantastice, scaldată în «lumină fără umbră», se deplasează sacadat una dintre cele mai mari benzi din lume pentru montajul televizoarelor în culori — care sînt exportate în Statele Unite. De-a lungul benzii, degetele de o finețe inegalabilă a fetelor japoneze operează cu iuteală și precizie. Sînt ca niște roboți manevrați de electronica eficientă, compactă și economică a minții omenești. Mecanismele umane sînt însă mai fragile, utilizabile doar atîta timp cît degetele rămîn fine iar creierul rezistă la tensiunea teribilă impusă de manipularea elementelor aproape microscopice. În jurul vârstei de 23 de ani, în medie, mașinile vii sînt înlocuite.

Apoi iarăși încerc un șoc pășind pragul primăriei orașului. Din birou în birou, de la verigă la verigă a lanțului ierarhic de-a lungul căruia urcăm pînă la conducerea metropolei, crește impresia de haos birocratic, care continuă să caracterizeze încă și acum, la o sută de ani de la instaurarea erei Meiji, funcționarea unei instituții japoneze administrative. Șiruri de mese alipite, acoperite cu dosare, vrafuri de dosare pe sub ele, pe jos, prin dulapuri și pe deasupra lor, pe pervazuri... O puzderie de funcționari — al căror statut social în Japonia de azi se situează mult în urma celui al agenților comerciali, de pildă — umplu coli după coli sau stau aplecați gînditori, deasupra mașinilor de scris, cu claviatura lor uriașă de sute de semne, și ciocănesc la intervale rare, cu un singur deget, cite un ieroglif. E lumea birocrăției vechi, moștenite încă din perioada Șogunatului, în sistemul căreia fiecare act e înregistrat, nimic nu e pierdut, dificultatea insurmontabilă constînd doar în a-l regăsi și a-l rezolva.

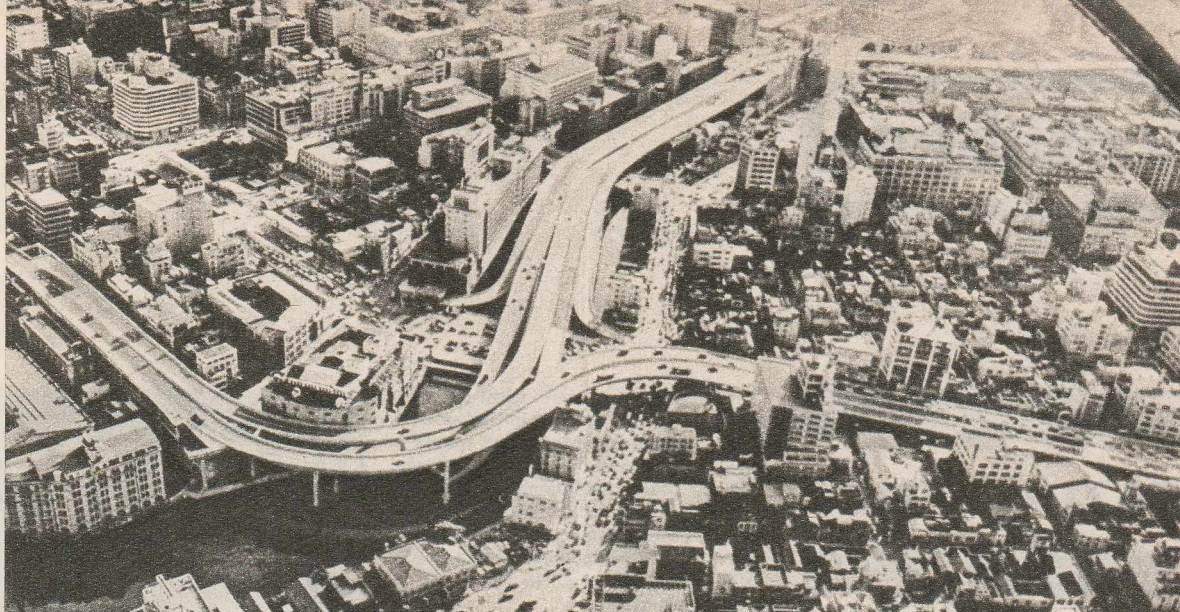
STEGULEȚUL GALBEN

La prînz, străzile fierb ca un cazan. E ora «lunch»-ului frugal luat în cele 32 000 de restaurante de toate genurile. Cele mai multe sînt de tip occidental, cu scaune și mese incomode pentru

majoritatea japonezilor, obișnuiți să stea acasă în genunchi sau pe vine, dar practice din punct de vedere al întreprinzătorilor; puține sînt localurile japoneze tradiționale, în care clienții calcă, după ce și-au scos încălțămintea, pe podeaua lustruită pe care nu găsești un fir de praf. Mulți japonezi își cumpără însă dejunul gata pregătit, în cutii de lemn împărțite în compartimente, umplute -cu orez, legume și pește. Cutiile se aruncă, evacuarea lor prezentînd, împreună cu cea a imensei cantități de hirtie a cotidianelor japoneze, problema centrală a serviciului de salubritate al orașului.

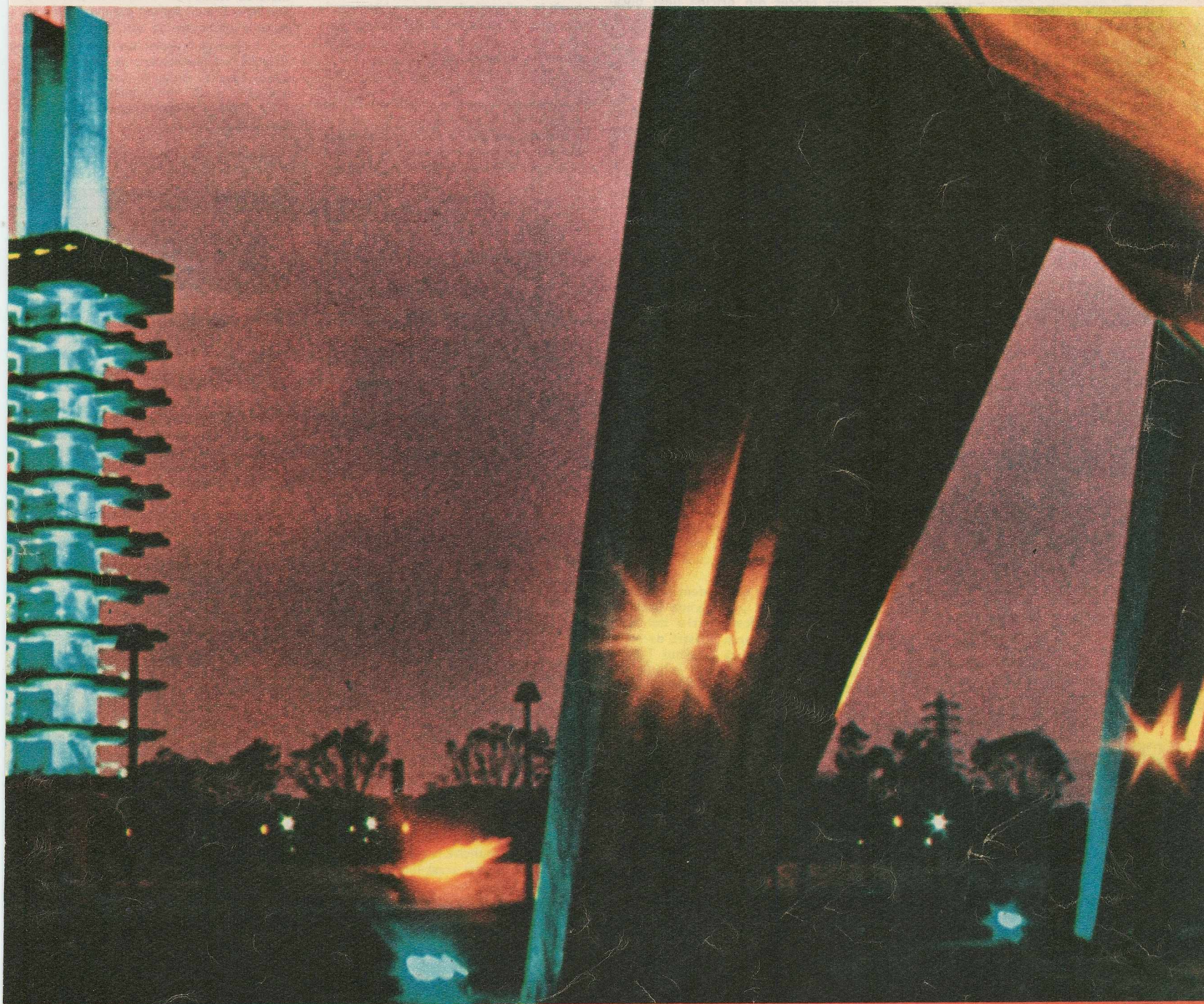
După-amiază, funcționarii se afundă din nou în hîrtoage, muncitorii își reiau locurile la mașini și străzile orașului își schimbă iarăși fizionomia. Tineretul iese din școli, îmbrăcat în aceeași uniformă neagră cu nasturi aurii, fie că este vorba de elevi la școala elementară sau de studenți. Numărul acestora din urmă — peste 500 000 — este mai mare decît al oricărei alte capitale din lume. Mulțimile de elevi din clasele inferioare se îndreaptă rapid spre case. Copiii traversează străzile la locurile stabilite, în dreptul cărora, în coșuri speciale, se găsesc

(Continuare în pag. 19)

Autostrada centrală trece pe deasupra unor artere cu o circulație ce ar putea rivaliza ca intensitate cu cea a Parisului, pe lîngă grupurile de buildinguri moderne ale cartierelor comerciale și administrative, peste rețeaua densă a sute și sute de străzi și străduțe.

Turnul acesta a fost ridicat în amintirea Jocurilor Olimpice.

CAZUL MENGA

• de la TAROM •

După apariția articolului «Această femeie trebuie să plece de-acasă» («Flacăra» nr. 42/1967), la Aeroportul Băneasa a avut loc o ședință la care a fost invitat, firește, și Gheorghe Menga. Apoi, un grup de tovarăși delegați de colectivul aeroportului a efectuat o vizită la domiciliul familiei Menga.

În scrisoarea de răspuns care ne-a fost adresată, și care e semnată de tov. Dumitru Pițtor de la TAROM, se apreciază că relațiile dintre cei doi soți ar putea în cele din urmă să ajungă pe cale de normalizare, că Menga s-ar manifesta ca dorind să revină la o atitudine civilizată. În același timp însă se constată că «există un «cui» în această căsnicie, în persoana fostei soacre a lui Gheorghe Menga, care are o influență nefastă asupra lui și menține o permanentă stare de încordare între cei doi soți».

Indiferent de «cui» care persistă, datoria de a se întoarce pe făgașul unei conviețuirii normale sub același acoperiș revine exclusiv soților Menga, și în primul rând lui Gheorghe Menga.

TATĂ, MAMĂ, DOI COPII ȘI ȘASE PROCESE

La redacție a venit un om de 75 de ani, tată a doi băieți: Cornel și Ovidiu. Se numea Teodor R. De când s-au născut și pînă astăzi, băieții tatii au trăit și trăiesc în aceeași casă. Pînă la absolvirea facultăților pe care le-au urmat ei au fost întreținuți de părinți. C. este un bun inginer, iar O. este lector universitar.

Cu ani în urmă, băieții s-au căsătorit și și-au adus nevestele în casă. Conviețuirea în comun decurgea normal, în casa și printre lucrurile părinților. Dar mai bine să dăm cuvîntul tatălui:

«Totul pornește de la dorința de acaparare a nurorii mele, Stela, încurajată de caracterul slab al fiului meu Corneliu și susținută de intenția ei de a rămîne singură stăpînă într-o casă...

...Casa noastră a fost construită de mine printr-o muncă de o viață întreagă, spre a fi folosită în comun, fără posibilități reale de separare în ceea ce privește dependențele și chiar unele camere de locuit...

Pe fiul meu cel mic, care a fost favoritul meu și pe care l-am întreținut ani de zile, ca și pe soția lui (chiar înainte de căsătoria lor), l-am instalat confortabil în cea mai convenabilă parte a clădirii, avantaj de care nu s-a putut bucura și fiul meu cel mare, care de la început a locuit cu soția lui în două odăițe de deasupra dependențelor...

Deci, precum se vede, totul decurgea normal pînă cînd C.R., la inițiativa soției sale, a obținut o repartitie pe spațiul în care locuia fără să-l anunțe pe tatăl său, fără să-i ceară consimțămîntul, dar mai ales prin intermediul unor inspecitori de la spațiul locativ, care n-au cerut bătrînului consimțămîntul, dacă nu în calitate de tată cel puțin în calitate de locatar principal.

Litigiul s-a manifestat timp de mai mulți ani sub diferite forme — de la injurii, calomnii, brutalități pînă la cele șase procese, dintre care unul este în curs de judecare. Obiectul: trecerea printr-o bucătărie.

În atari împrejurări este, firește, greu să faci lumină, e greu să spui cine are și cine n-are dreptate. Un singur lucru e clar, precis și stîrnește stupefacție: mama, tata și copiii lor sînt «părți» opuse într-un proces din pricina unei bucătării, a unor accese și a unei nurori.

E greu de explicat cum e posibil ca doi frați buni să nu se poată înțelege decît prin tribunal, cum e posibil ca un fiu (C.R.) crescut de părinții lui cu toată grija să omită că la 75 de ani, bolnav de anghină pectorală, tatăl putea suferi un accident fatal tocmai din cauza «bucuriilor» la care era obligat să ia parte; e greu de explicat cum poate un fiu să-l dea în judecată pe tatăl său pentru că acesta dă drept de trecere prin bucătăria proprie celui alt fiu!!!

Tatăl — care, oricum, e tată — scria în dosar: ...«Și pe urmă la ce rezultat ar putea duce acest întreg proces absurd și imoral?... Oare singurul meu drept este acela de a fi cu încetul și în rate dat afară din casa mea?»

Aceste rînduri au fost citite probabil și de completele de judecată. Și atunci?...

*

În același memoriu, bătrînul T.R. spune:

«Această deposedare zilnică a mea a fost însoțită din partea nurorii mele de fel de fel de insulte, injurături, imbrînceli, zgîrieturi și pumni pe care i-am încasat personal, așa cum dovedesc actele celor trei procese locative din anul 1964 care s-au terminat prin împăciuire la insistența rudelor ce poartă același nume și ca să stingem un scandal mai mult decît rușinos și pentru fiul care este soțul sus-numitei».

Nu ne-a venit să credem. Am invitat-o la redacție pe doamna Stela R. Vizita aceasta a fost pentru noi edificatoare. La întrebarea noastră de ce nu se gîndesc cu toții că bătrînul T.R. ar putea suferi un accident cardiac din pricina atmosferei din casă, Stela R. ne-a reproșat indignată că apărăm un bătrîn care, oricum, nu mai poate trăi mult... Și iată că la o zi după penultimul proces bătrînul T.R. cade sub roțile unui tramvai.

*

Povestea e tristă, poate singulară, dar adevărată.

Pentru memoria bătrînului Teodor R. care ne-a vizitat redacția și care ne-a împărtășit din cumplita lui durere, solicitîndu-ne disperat ajutorul, din respect pentru un tată care și-a crescut copiii cum a putut mai bine, făcîndu-și datoria față de familie și societate, nu-i dăm aici numele întreg. E puținul pe care-l putem face. Restul rămîne o problema de conștiință pentru inginerul Cornel R. Și poate nu numai pentru el.

Bazil DUNĂREANU

UN PAS GREȘIT DEVENEA FATAL...

Într-o noapte, la început de octombrie, pe drumul spre Măgureni (raionul Lăpuș), o căruță în care se afla un om a alunecat într-o prăpastie. Trecînd pe acolo, Ioan Nichita și Alexandru Onisa din satul Măgureni au auzit gemetele omului. După ce au găsit posibilitatea să anunțe medicul din Cernești au coborît în prăpastia în care se zbătea accidentatul în apă pînă la brîu. L-au scos din apă, l-au învelit cu hainele lor și au trecut la salvarea calului.

A sosit medicul. S-a dat primul ajutor. Apoi Nichita, Onisa, Balazs (șoferul autosalvării), sora Pop și medicul T. Pașcalău și-au împreunat brațele sub corpul accidentatului și au început urcușul. Peretele prăpastiei era abrupt și înalt. Avea peste 50 de metri. Un pas greșit putea deveni fatal pentru toți.

Poate că unii dintre ei numărau în gînd secunde. Dar timpul trecea îngrozitor de încet. După o oră de luptă acerbă cu peretele prăpastiei și întinerul nopții s-a ajuns la mașină.

În numele solidarității pe care ne-o datorăm unii altora — cinci oameni cu meserii diferite și-au împreunat într-o noapte mîinile pentru ca un semen de-al lor să trăiască.

Gheorghe MOLDOVAN

MEMORIE SCURTĂ

Într-una din zilele trecute, Ion Toma îl aducea la «camera de minori» a Miliției Capitalei pe Lucian Birdan, în vîrstă de 15 ani.

— E un vagabond! Doarme în poduri străine și cine știe ce face...

Ion Toma a omis însă să mai spună cîte ceva. Că mama băiatului (în vîrstă de 30 de ani) a fost căsătorită de mai multe ori, că și-a părăsit copilul, că «vagabondul» era, de fapt, de-al casei: într-o seară, Ion Toma, soția lui și fratele său Tudor au venit acasă băuți și l-au gonit pe Lucică să doarmă în podul casei; apoi au încercat, cu știrea mamei sale drepte, Maria Birdan, să-l dea afară; copilul a refuzat, pretinzînd să i se plătească zilele muncite la grădina lui Toma. (Pentru că tocmai acest lucru l-a «uitat» Toma...)

Și i-a plătit: s-a prezentat cu el de mîină la secția de miliție, spunînd că Lucică e un vagabond și că l-a găsit în podul casei, unde s-ar ascunde din primăvară.

Bravo Toma! Halal memorie și atitudine! Bravo Maria Birdan! Halal mamă!

I. POPA

O NEDUMERIRE

Într-o scrisoare foarte detaliată și plină de indignare, tov. Carol Bora, șeful corpului de control intern financiar-economic al Comitetului executiv al Sfatului popular orășenesc Craiova, ne scrie despre activitatea calomnioasă a unei funcționare de la Spitalul nr. 1.

Faptele, potrivit relatării sus-amintite, depășesc orice limită; calomniile sînt evidente și grosolane, adăugîndu-li-se enorma cantitate de timp consumată pentru anchetarea sesizărilor trimise de pomenita funcționară mai multor organe locale și centrale: jumătate de an!!!

În încheierea scrisorii, tov. Carol Bora se întreabă: «Calomnionarii de profesie n-ar trebui aduși la ordine?» Același lucru ne întrebăm și noi, mirîndu-ne doar că, în ciuda faptelor evidente, cazul nu a fost deferit justiției.

POȘTA RUBRICII

După prima apariție a rubricii «Cotidiene», la redacție au sosit numeroase scrisori. Din diferite colțuri ale țării ne sînt relatate cazuri legate de viața de fiecare zi, de atitudinea și faptele unor oameni sau ale altora, care nu prea sînt la înălțimea acestui substantiv care obligă.

Numărul mare de scrisori primite pînă acum ne îndreptuiesc să inaugurăm «Poșta rubricii», cu menirea de a rezolva operativ acele scrisori care, dintr-un motiv sau altul, nu pot vedea încă lumina tiparului.

Stela Vlad, București. Vă rugăm să treceți pe la redacție.

Marcela Stănculescu, Ploiești. Nu am înțeles prea bine care este acel «ceva» la care vă referiți; cu proxima ocazie vom încerca să lămurim lucrurile la fața locului.

Dumitru Georgescu, Craiova. Interesant și regretabil ceea ce ne relatați; vom reveni.

P. Ionescu, Brașov. Este posibil ca persoana de care ne vorbiți să fi fost același «domn de la București». Desigur, era mai bine dacă ați fi apelat din timp la organele de miliție.

O cititoare, București. Ceea ce ne relatați în legătură cu A.M. reprezintă mărturie în plus. Dar atîta vreme cît persoana dv. rămîne anonimă, nu putem da curs sesizării. E bine să treceți pe la redacție.

În jurul insulelor britanice se încolăcesc cețuri. Totul e cenușiu, învăluit, contururile sînt incerte, nimic nu se arată deodată, întreg, nici chiar în zilele luminoase. Castelele Scoției, tremurîndu-și printre nori turnurile, au oferit un cadru prielnic unor temute și faimoase fantome. Nici la Florența și nici pe Valea Loirei n-ar fi putut vieții plâsmuirile înfricoșătoare din castelul Glamis, acolo unde se spune că Macbeth l-ar fi ucis pe regele Duncan I. În aceeași Anglie a misterelor legendare a prins viață, sub pana lui Arthur Conan Doyle, și cel ce avea să rămînă prototipul omului înzestrat cu o luciditate și o logică în fața corora nici un mister nu rezistă: detectivul amator Sherlock Holmes.

Agățată pe o ușă, clasică pelerină cadrilată a lui Sherlock Holmes, alături de redingota, jobenul și stetoscopul doctorului Watson.

Holmes a căzut luptîndu-se cu Moriarty — a devenit pentru ei loc de pelerinaj. Și, aflîndu-se în Elveția, ei nu pierd prilejul de a vizita și muzeul Sherlock Holmes, creat de Adrian Conan Doyle-fiul într-un castel medieval.

Dar «adevărată» lui locuință, cea din Baker Street-ul londonez? Cum era și firesc, cei dinții dintre cercetătorii vieții lui Sherlock Holmes au purces la identificarea cunoscutei adrese. Prima surpriză neplăcută: în Baker Street numărul 221 B nu există. După nr. 215 urmează... 223. În urma unor cercetări de mult întreprinse, a numeroase măsurători efectuate în diferite curți de pe această stradă și a tot atît de numeroase presupuneri, s-a stabilit că singura casă care ar corespunde descrierilor lui Conan Doyle ar fi cea de la numărul 109.

Găsindu-mă la Londra mi-am făcut și eu drum spre Baker Street, stradă cu specific comercial, prea puțin atrăgătoare în sine, ieșită

Adresa: London, Baker Street 221 B

PE URMELE CELEBRULUI SHERLOCK HOLMES

Londra, Baker Street 221 B. De ani și ani în capitala Angliei sosesc din diferite țări scrisori purtînd adresa lui Sherlock Holmes. Celebrul detectiv însă nu răspunde, deși creatorul său, Sir Arthur Conan Doyle (1859-1930), l-a înzestrat cu atîta forță vitală încît mulți vor să creadă că el a existat și mai există încă și astăzi. Personajul plâsmuit de închipuirea scriitorului s-a eliberat de legăturile cu cel care l-a creat, Conan Doyle a rămas în umbra gloriei eroului său. Mai mult chiar, Sherlock Holmes s-a transformat, pentru mulți dintre admiratorii săi, dintr-un erou literar într-un om în carne și oase — un strălucit detectiv care a locuit la Londra, în Baker Street 221 B, și a trecut efectiv prin toate aventurile descrise de Conan Doyle.

Încă de mult timp admiratorii de dincoace și de dincolo de Atlantic ai faimosului detectiv s-au grupat în numeroase cluburi. De mult timp cascada Reichenbach din Elveția — în care, în anul 1893, Sherlock

din anonimat numai datorită lui Conan Doyle. Am trecut de mai multe ori pe acolo și la diferite ceasuri, dorind cu orice preț să descopăr ceea ce nu era, o boare din acea atmosferă de mister plâsmuită de scriitor. Trebuie să mărturisesc că n-am reușit să mă aleg decît cu un dram de necaz.

Mai puțin dezamăgită am fost vizitînd, pe Northumberland Street la numărul 10, în apropierea fostului sediu al Scotland Yardului, un fel de cîrciumă-muzeu: «Withbread Sherlock Holmes». Pe sticla vitri-

(Continuare în pag. 16)

◀ În fața căminului, unde Holmes purta lungi discuții cu prietenul și asistentul său, doctorul Watson.

▲ În Northumberland Street la numărul 10, în apropierea fostului sediu al Scotland Yardului, localul care poartă numele lui Sherlock Holmes.

◀ Un pahar de bere, sub privirile unuia dintre cei mai faimoși detectivi ieșiți de sub pana scriitorilor de romane polițiste.

◀ Nimic nu a fost neglijat de proprietarii localului în dorința de a-l evoca pe Holmes. Până și pe oglinzile barului găsești desenate pălăria sa, un revolver și o pereche de cătușe.

▲ Exact așa cum a fost descris de Conan Doyle, un colț din locuința lui Sherlock Holmes — laboratorul lui. Ca să-i deruteze pe cei ce ar atenta la viața sa, detectivul își pusese lângă fereastră un bust din ceară — prezent, bineînțeles, și aici.

nei sînt gravate cîteva medaliaoane: Sir Arthur Conan Doyle, Sherlock Holmes și prietenul său, dr. Watson. Pe un perete, un portret mare al scriitorului. De pe un altul te țintesc ochii fosforescenți ai ciinelui din Baskerville. În vitrine odihnesc obiecte asemănătoare celor folosite de detectiv în îndelungata sa carieră, sînt expuse manuscrise și ilustrații. Pe oglinzile barului sînt desenate șapca, luleaua și revolverul lui, precum și o pereche de cătușe. Este ciudat să-ți vezi în oglindă chipul printre aceste lucruri atît de caracteristic holmesiene. Cîteva fotografii prezintă aspecte de pe Baker Street; pe o hartă a Europei au fost însemnate localitățile ale căror nume s-au legat de peripețiile eroului lui Doyle.

Atracția cea mai mare o constituie însă odaia lui Holmes, la primul etaj. Ca și la muzeul din Elveția, reconstituirea camerei din Baker Street 221 B a fost făcută întocmai după descrierile autorului. În dreptul uneia dintre ferestre se află bustul din ceară al detectivului, cu un semn în frunte, lăsat de un

glonte dușman (știa el ce face punîndu-și bustul lângă geam!). Nu lipsesc nici colțul cu chimicale nici masa stropită cu acizi, nici rafturile cu cărți. Suportul pentru lulele, vioara, papucii persani și mai ales ușa pe care atîrnă pelevina cadriată a lui Holmes, șapca lui atît de cunoscută, jobenul de mătase și stetoscopul doctorului Watson dau impresia că cei doi eroi trebuie să intre dintr-o clipă în alta. Pe măsuta din fața căminului ceaiul a rămas neabăt.

Numeroși vizitatori poposesc la cîrciuma-muzeu atrași nu atît de o băutură sau o friptură bună, cît de ambianța specifică a localului, care amintește de cea a povestirilor lui Conan Doyle, de atmosfera epocii victoriene. Printre londonezii care preferă acest local se află în primul rînd foștii vecini de la Scotland Yard. Ei nu-l vor abandona desigur nici de acum înainte. Pe ei această atmosferă îi poate inspira...

Veronica RUSSO

FLACĂRA VARIETĂȚI

interviu cu SANDIE SHAW— păpușa descultă

— A devenit celebră la 20 de ani cu un singur cântec: «Puppet on a string». Sandie Shaw și-a omologat prestigiosul Grand Prix Eurovision, pe care l-a cucerit anul acesta, atunci când milioane de oameni de pretutindeni au început să fredoneze melodia lansată de ea la Viena.

Solicitându-i un interviu pentru «Flacăra», am rugat-o pe Sandie Shaw să marcheze principalele trepte ale ascensiunii sale.

— Până acum câțiva ani lucram ca programatoare la o fabrică londoneză de mașini electronice de calcul și mă numeam Sandra Goodrich.

— Cine a descoperit-o pe Sandie Shaw?

— Mai întâi eu însumi, apoi cântărețul englez Adam Faith, care pur și simplu m-a forțat să apar în fața marului public.

— Debut și consacrare?

— Numai debut, pentru că fără mina de fier a experimentatei Eve Taylor —

managera mea — nu aș fi reputat succesul de la Viena.

— Care a fost primul dv. succes?

— Șlagărul cu care am debutat în 1964: «Always something there to remind me» și apoi melodiile «Girl don't come» și «I'll stop at nothing».

— Primul succes înregistrat pe disc?

— «Sandie», în 1965. Record de casă.

— A fost un an de reușite, după cite știm.

— Într-adevăr, atunci am fost cotate la bursa muzicii de «hits» drept a doua cântăreață din Anglia și a treia din lume.

— Ce ne puteți spune despre experiența celor trei ani ai carierei dv. care a început la 17 ani?

— Foarte puțin și foarte mult. Știu doar că în acești ani mi-am cucerit, de fapt, propria independență. Am vrut să fiu eu însumi, și am reușit să fiu. Ceea ce nu știam la 17 ani, știu acum, ca deținătoare a unui Grand Prix internațional, și anume că nu există succes fără o muncă necrutătoare cu tine însăși și cu mijloacele artistice de expresie pe care le vehiculezi. Nu vrei să lucrezi din răsputeri, ești depășit, înlăturat, uitat.

— Câteva cuvinte despre cântecul cu care

ați triumfat în Hofburgul vienez.

— «Puppet on a string» a fost un succes capital: într-o singură săptămână au fost vândute numai în Anglia peste 200 000 de discuri cu acest șlagăr devenit popular peste noapte. Și n-aș putea spune că Eve Taylor și cu mine sintem nemulțumite. Acum fac totul ca să ridic ștacheta mai sus. Efortul mă costă, dar merită.

— Credeți că ați descoperit cheia succesului asigurat?

— Greu de spus, mai ales în domeniul în care evoluez. Sint atît de efemere succesele!

Tinăra cu ochi albaștri, cu trupul zvelt ca o trestie și cu o voce care a cucerit lumea nu caută «cheia succesului»; ea vrea să cânte pur și simplu; așa cum simte, așa cum înțelege să transmită oamenilor gândurile și sentimentele sale. Nimic din emfaza vedetei, nici o nuanță de modestie prefabricată; pe scenă sau pe stradă, la ora autografelor sau în toil repetițiilor, cântăreața descultă este mereu aceeași — o fată simplă care s-a dăruit cântecului.

Dic BABOIAN
Fotografie de Dezo HOFFMANN,
Londra

● punct,

● și de la capăt

● În clinicile din Moscova se experimentează cu succes o nouă vitamină descoperită de specialiștii uzinelor din Büsk (Siberia) și denumită CP. Această nouă vitamină are proprietatea de a da mai multă elasticitate și rezistență vaselor sanguine și s-a dovedit a fi foarte utilă în lupta pentru prevenirea infarctului miocardic și a altor accidente ale sistemului circulator.

● Pentru prima oară — anunță savantul englez Herbert Friedman — a fost captată pe pămînt o emisie de raze X provenind de la o distanță de 1 500 milioane ani-lumină. Sursa acestei emisiuni este o explozie termonucleară de o amploare inimaginabilă, care ar fi început — deduce savantul — cu câteva secole în urmă pe unul dintre acele obiecte cosmice misterioase numite «Quasari», aflate la limita observabilă a universului.

● Specialiștii Institutului de cancerologie și imunologie din Massachusetts (S.U.A.) au inventat un aparat care poate însănătoși sîngele bolnav al unui om, fără a mai fi nevoie de transfuzie. Racordat la sistemul circulator al pacientului, acest aparat extrage treptat cite 300 ml de sînge pe care, prin centrifugare rapidă, îl curăță de toate elementele nocive, îl dozează cu substanțele tonice indicate de medic și-l reintroduce apoi în organism.

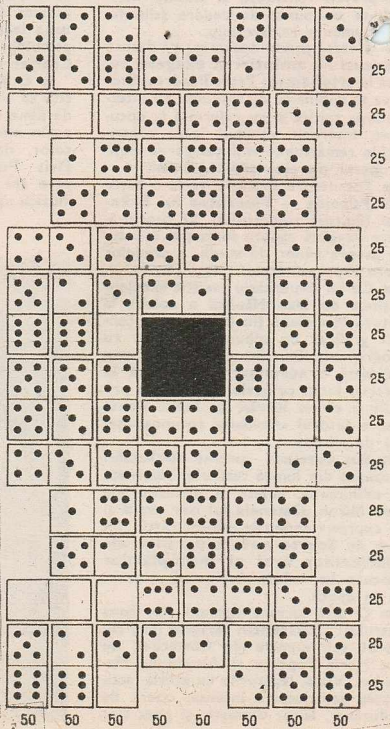
● Municipality orașului Angers a achiziționat pentru suma de 2 250 000 franci cele două tapiserii intitulate «Cîntecul lumii», create de celebrul artist francez Jean Lurçat, stins din viață de curînd.

● Plutoniul, acest element considerat combustibil nuclear al viitorului, aniversază 25 de ani de cînd a fost obținut în laborator. Primele 2,77 milionimi de gram, rezultate la 10 septembrie 1942, se păstrează și azi în laboratoarele Universității din Chicago.

● Dr. Jean Arquette din Paris afirmă că poate remedia calviția, măcar pe jumătate. El propune prelevarea unor mici porțiuni de piele neatacată de calviție din zona occipitală care vor fi grefate în zona temporală. Pacientul rămîne cu aceeași cantitate de păr dar mai echitabil distribuită.

● M.M.M. (Moodyplant Motor Masan), o mașină care poate zidi în opt ore 10 000 de cărămizi. Performanța e remarcabilă în comparație cu cele 800 pe care le poate așeza un zidar destoinic în același interval de timp. Deocamdată M.M.M. nu «știe» să așeze cărămizile la colțuri și omul trebuie să o ajute...

DEZLEGAREA JOCULUI DIN NUMĂRUL TRECUT

MODEL «TURISM — 2 LOCURI»

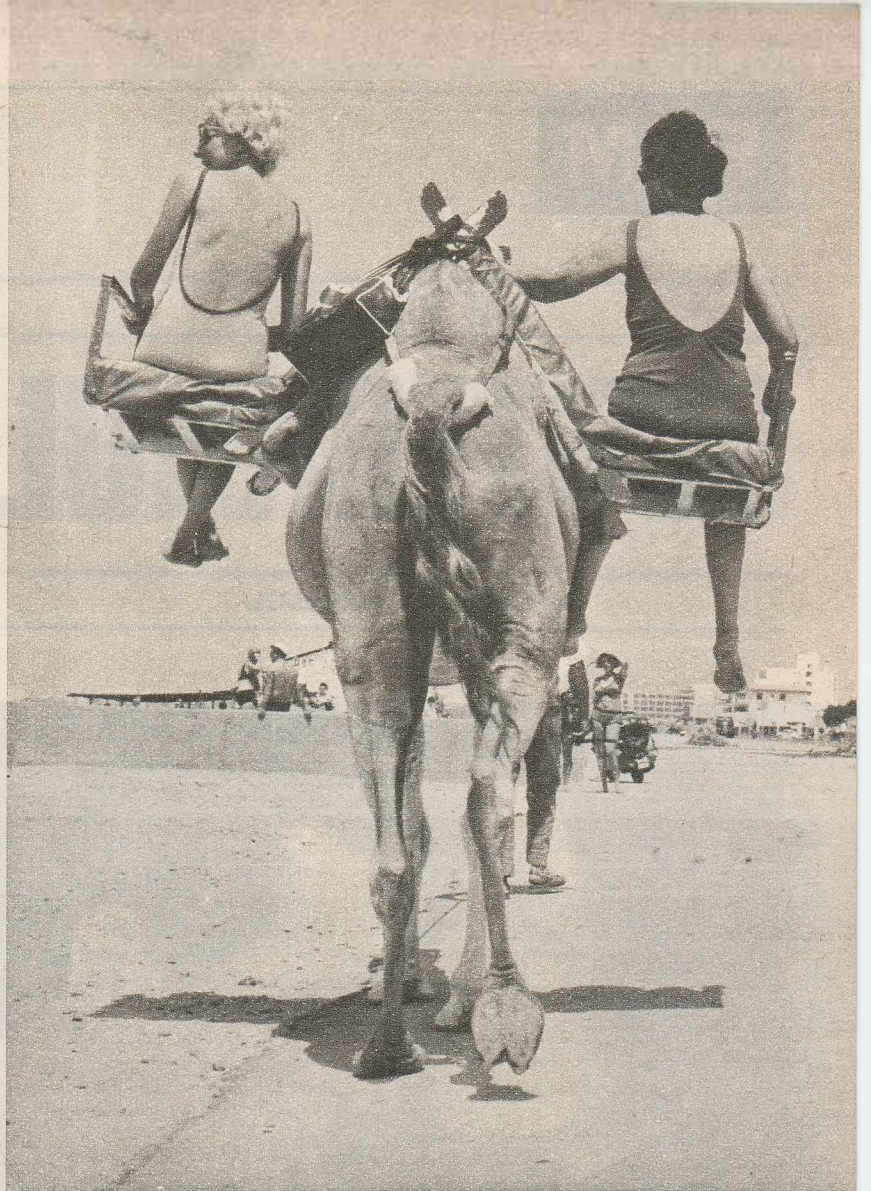
O companie turistică din Palma de Ma jorca (principală insulă a arhipelagului Baleare), interesată să sporească faima plajelor acestei insule și să atragă mereu noi turiști, manifestă o fantezie neobosită (în treacăt fie spus, n-ar fi rău ca și O.N.T.-ul nostru să se contamineze de un asemenea spirit inventiv). Iată una dintre ultimele născociri: cămila cu două locuri. Spun specialiștii că, în doi, «răul de cămilă» s-ar suporta mai ușor.

VIOARĂ CU... CÎNTEC

În Muzeul de justiție medievală din Rottenburg — Republica Federală a Germaniei — sînt expuse numeroase instrumente de tortură și pedeapsă folosite în evul mediu, printre care și un soi de vioară.

Destinația ei, de loc muzicală, era să imobilizeze brațele unor deținuți mai irascibili. Clientela cea mai numeroasă a «violinei» era furnizată de reprezentantele sexului slab; nu e de mirare, dacă ne amintim că justiția medievală era exclusiv în mina bărbaților!

TOKYO, 24 DE ORE

(Urmare din pag. 13)

stegulețe de culoare galbenă. Așteaptă înaintea de a trece strada și, cînd se adună cîțiva, unul dintre ei ia un steguleț și pășeste, agîtîndu-l, în fruntea celorlalți. Mașinile se opresc iar copiii, după traversare, depun stegulețul în coșul din față.

Cei mari și studenții rămîn să mai hoinărească pe străzile centrale, să mai ia aer înainte de a se așeza iarăși cu asiduitatea specific japoneză în fața manualelor. Lupta pentru cucerirea unui loc în facultate, a cărei absolvire conferă un statut deosebit de prețios în societatea japoneză, cu simțul ei ierarhic pronunțat, este îndrăjită. Puțini sînt cei care reușesc să intre de la prima încercare. De obicei reușita la examenul de admitere încornează mai mulți ani de pregătire după terminarea liceului.

Acest tineret studios, crescut de noii dascăli ai Japoniei, progresiști și combativi, aflați în bună măsură sub influența forțelor de stînga, tineret a cărui necontentă efervescență îl impune tot mai des atenției opiniei publice mondiale, reprezintă chipul Japoniei noi, este purtătorul unor adînci transformări în mentalitatea japonezilor de azi. Semnificative în acest sens sînt nu numai marile demonstrații și marșuri de protest împotriva armelor atomice și a bazelor nucleare de pe teritoriul țării, ci și fapte mărunte, prozaice. Un băiat mergînd la braț cu o fată, protejînd-o cu haina lui de briza rece a oceanului, petrecînd împreună cu ea ore întregi la o măsuță din numeroasele cafenele ale tineretului, dintre care multe nu au în program decît muzică clasică, sau, dimpotrivă, danșînd twisturi îndrăcite, iată «amănun-

te» ce reprezintă la rîndul lor schimbări profunde în modul de viață japonez, în cadrul căruia femeia s-a situat totdeauna pe o poziție de inferioritate socială față de bărbat.

CÎND SOARELE SE APROPIE DE ASFINȚIT

După-amiaza orașul nu prea oferă condiții de odihnă și destindere. Muzeele sînt mult prea puține, chiar și vechea artă japoneză e relativ slab reprezentată în Muzeul național — operele artistice sînt risipite prin diferitele orașe ale țării sau prin colecțiile particulare. Spațiile verzi sînt infime, 800 mp la 1 000 de locuitori, față de 11 000 mp la același număr de locuitori în București. Sînt doar cîteva parcuri în Tokyo, totdeauna arhipline, situate la distanțe mari între ele, fiind de fapt mai mult locuri de contemplare a clasicului peisaj japonez artificial, cu boschete, pomi pitici, pietre acoperite cu licheni, felinare de piatră și poduri arcuite aruncate deasupra unor lacuri minuscule, cu lebede și peștișori auri.

Cînd soarele se apropie de asfințit uriașa masă umană a salariaților pornește să coboare din buildingurile centrului comercial și administrativ, umplînd străzile, revărsîndu-se în toate direcțiile. E ora de vîrf a marilor magazine, comparabile ca mărime doar cu cele americane, iar ca finețe și gust în prezentarea mărfii fără rival în lume, e ora îmbulzelii de neînchipuit pe Ginza. Cei care se grăbesc să ajungă acasă se adună în fața gurilor metroului și în gările trenurilor electrice. Scena care se repetă cu regularitate în gara centrală, situată în zona marilor hoteluri, reprezintă unul din

«show»-urile turistice cele mai gustate ale Tokyoului. Străinii care asistă la asaltul brutal al trenurilor de către masele umane își pun, uimiți, întrebarea cum se împacă aceasta cu proverbiala reținere și bunele maniere ale japonezului. Bărbații luptă cu coatele, dînd deoparte femeile, acestea țipă strivite de pereții vagoanelor, funcționarii speciali, a căror sarcină este să «taseze» lumea, îi împing pe toți fără deosebire, cu umerii și pumnii, pînă se pot închide ușile. Poate explicația trebuie căutată în faptul că în extrem de complicata etichetă japoneză elaborată cu secole în urmă, capitolul «comportare în tren» nu putea fi prevăzut...

ÎNȚRE CELULA FAMILIALĂ ȘI CARTIERELE VESELE

Nu toți bărbații care părăsesc serviciul se grăbesc să ajungă acasă, să ia cina în familie, după ce trec în prealabil prin «furo», baia fierbinte zilnică, aproape rituală. Mulți rămîn în oraș și, după o frugală gustare în micile birturi sau ceainării, se consideră îndreptățiți să se destindă după ziua grea de muncă.

Publicului mai pretențios, Tokyo îi oferă patru orchestre filarmonice și trei teatre de operă, în afară de clasicele teatre tradiționale: «No» — drama feudală aristocratică — «Kabuki» — drama burgheză medievală — și «Bunraku» — teatrul de păpuși vechi de 500 de ani — care cunosc o anumită înviorare în ultimul timp, în bună parte pe seama vizitatorilor străini. În fața publicului larg stau deschise cele 527 de săli de cinematograf, mai numeroase decît în oricare alt oraș din lume.

Seara, fizionomia specifică a centrului o dau cele peste 30 000 de baruri ale Tokyoului, de două ori mai multe decît acelea ale New Yorkului. Din punct de vedere al calității, localurile

din Tokyo nu rămîn în urma celor pariziene.

Fie că e vorba de clienți care cheltuiesc din banii lor proprii, fie că spezele sînt plătite de societatea lor — se spune că 20% din cheltuielile de reclamă ale societăților sînt reprezentate de dineurile de afaceri — toate localurile sînt pline, iar cartierele vesele ale Tokyoului — Ginza, Akasaka, Shjnjukan, Asakusa — au noaptea de noapte aerul de orașe în carnaval, cu șiruri de lampioane atîrnate deasupra străzilor, «luna-parcuri» în miniatură, muzică, focuri de artificii și neîncetatul clinchet al bilelor metalice ale automatelor de jocuri de noroc, «pachinko», din cele peste 1 000 de case de joc, cite numără capitala Japoniei.

Tot restul uriașei întinderi a orașului însă se fărîmițează între timp în milioane de celule familiale, izolate de lumea din afară, în universul ulicioarelor înguste, întunecoase și pustii. Prin storiurile subțiri străbate lumina albăstruie a televizoarelor, nelipsite în nici o familie tokyotă — Japonia numără cite un aparat la 4 locuitori, iar numărul canalelor a ajuns la 12, dintre care 6 în culori — în fața cărora soția cu părinții sau socrii își petrec seara în așteptarea stăpînului casei, în timp ce copiii învață, învață... Doar huruitul neîncetat al șirurilor de camioane și betoniere scurgîndu-se, după lăsarea serii, spre nenumăratele șantiere rupe tăcerea. Se construiește în orele de noapte, cînd circulația este mai puțin densă, permițînd izolarea unei porțiuni a străzii. Blocurile construite prin metode rapide și eficiente cresc cu iuteală de basm, ridicate de oameni ce poartă căști galbene, vizibile noaptea, sau acea bandă de pînză albă în jurul frunții ce simbolizează conștiinciozitatea, simțul datoriei și respectarea cuvîntului dat, trăsături ce au dus departe în lume faima muncitorului japonez.

PE ECRANE

SUBTERANUL

de Magda MIHĂILESCU

▲ Irina Jelescu (Leopoldina Bălănuță) nu cruță sensibilitatea uneori orgolioasă a fostului său coleg Tudoran (Iurie Darie).

Indrăgostit și încăpăținat — așa cum de fapt îi stă bine unui cineast — Virgil Calotescu a venit din nou, cu arme și bagaje, în cetatea lung-metrajului de actualitate. De data aceasta s-a instalat cu dreptul. De data aceasta n-a vrut să filmeze oricum, orice, doar să filmeze, să-și astîmpere setea, ci să facă un film. De aceea a avut grijă ca printre armele — sau printre bagajele sale — să se afle un bun de preț: un scenariu de la care să se poată porni cu încredere deplină, nu cu strîngerii de inimă.

De prea multă folosință cuvintele se bătătoresc și pălesc, de aceea cînd zicem despre o operă de artă că nu este sinceră, că îi lipsește autenticitatea, nu spunem mai nimic, după cum cînd afirmăm că este sinceră iar nu spunem mai nimic. «Subteranul» are nevoie însă de această vorbă, «sinceritate», cu toate că au compromis-o tot felul de pelicule ce foloseau contemporaneitatea drept pretext. Filmul nu ne tîrîște pe urmele unor concluzii despre viață stîngaci înghesuite într-o schemă dramatică, nu ne «înfațîșează frămîntări» (din păcate, destui dintre realizatorii noștri mai cred că sînt suficiente citeva frămîntări, citeva contradicții, pentru ca spiritul dialectic al spectatorului să fie potolit), ci ne aruncă în mijlocul vieții și ne lasă acolo, față în față cu întrebările eroilor. Pasivi nu putem rămîne, atîta vreme cît oamenii de pe ecran se zbat nu numai pentru a stinge un incendiu de sondă — declanșat dintr-un calcul greșit, strecurat într-o inovație în sine salutară a unui tânăr inginer, Mircea Tudoran — ci pentru a discerne cu luciditate unde începe și unde sîrîșește «dreptul de a greși», dacă există un astfel de drept, fie el născut și dintr-o dorință reală

de autodepășire. Oare îndrăzneala în care s-au amestecat și puțină pripeală, și puțin orgoliu, dar în proporție mult mai mare cinstea și dăruirea trebuie sancționată cu asprimea cu care condamnăm aventura?

Aflîndu-se într-un moment de răscruce, trebuind nu atît să dea un răspuns categoric, sub ochii noștri, ci să suporte, în primul rînd, cu maturitate și demnitate, aceste întrebări sfredelitoare, oamenii se descoperă, se apleacă asupra lor înșiși, aducînd la suprafață tot ce au mai bun sau mai puțin bun în ei, se autodefinesc: îndrăzneții impetuși, îndrăzneții așa-zis lucizi dar care de fapt vor o acoperire în toate — semn al lășității — cei care-și văd liniștiți de meserie și stau în banca lor, nu se bagă, nu se amestecă, inimoșii exaltați ori cei nebănuți.

Ceea ce în scenariu era conturare a unei tipologii (vorbind din punct de vedere dramaturgic) a devenit, sub ochii regizorului și ai operatorului, o smulgere fulgerătoare de vâluri; eroii sînt surprinși, nu li se creează un spațiu special pentru a răspunde întrebărilor. Este, neîndoielnic, meritul regiei de a fi alternat riguros planul stingerii incendiului cu cel al investigațiilor destinate să stabilească a cui e vina. Construirea unui film în jurul unei anchete predispune în sine la uscăciune și monotonic. Aflați însă în aer liber, adică în largul lor (chiar dacă acest aer liber a însemnat flăcări și noroi), Virgil Calotescu și C. Ionescu-Tonciu (operator) au dovedit din plin binefacerea formației de documentarist. Scenele de la sondă nu sînt pur și simplu spectaculoase, nu sînt îngrămădite pentru a lua ochii, ci au o vibrație aparte, aparatul le înregistrează neostentativ, substituindu-se parcă unor

ochi de oameni îndrăgostiți de locurile acelea chiar și în momentele apocaliptice.

Filmul își ajungea lui însuși așa cum se desfășoară pînă a ajunge la ultimele vorbe ce se aud pe ecran, o replică a inginerii Irina Jelescu pe care și-o amintește eroul principal, Mircea Tudoran, replică ce i-a fost cîndva adresată lui: «Mi-e ciudă că nu știu cît să te admir și cît să te detest». Ni se par o subliniere, o apăsare inutilă, un fel de

«a sufla» spectatorului cam ce trebuie să simtă. Nu credem că era nevoie. Oricum, «Subteranul» (interpretat de o echipă absolut omogenă, însuflețită și inspirat aleasă: Iurie Darie, Leopoldina Bălănuță, Toma Caragiu, Emil Botta, Mircea Bașta, Ștefan Ciubotărașu, Constantin Codrescu ș.a.) împlinește o dorință veche a noastră, a tuturor: ne restituie omul contemporan la dimensiunile lui adevărate.

GRANDOARE ȘI DECADENȚĂ

COPII CÎNDVA MINUNE

de Mihail LUPU

Farmecul talentelor infantile, strălucirea imaginației copiilor, sînt totdeauna surprinzătoare și fascinante — ca un univers neexplorat — chiar și pentru cei îndeobște avizați: părinți, educatori, psihologi etc. Dar aceste însușiri spirituale ale celei mai frumoase vîrste se ridică la cub cînd depășesc manifestările spontane obișnuite și intră

în sfera excepționalului. Aparițiile ieșite din comun pe care ne-am deprins să le numim «copii minune» au stîrnit senzație în toate epocile și pe toate meridianele, indiferent de domeniul în care s-au evidențiat. În ultimă instanță, și compozițiile unui mic muzician de acum două veacuri, Wolfgang Amadeus Mozart, și întiul contact miraculos cu vioara al unui băiețuș din Liveni, George Enescu, și «joaca» inspirată cu pensula și culorile a copilului unui profesor de desen, pe nume Pablo Picasso, și debutul în film al «piciului» de nici șapte ani, Jackie Coogan, alături de marele Chaplin, toate au produs aceeași încîntare uimită.

Fenomenul intersectează în egală măsură zonele artei și ale sociologiei; esteticieni, pedagogi, sociologi și psihiatri își revendică dreptul de a-l studia și a-l explica. Fapt este că, spre deosebire de talentul precoce din muzică sau pictură, sortit la o notorietate relativ restrînsă (abia confirmarea la maturitate a promisiunilor din copilărie aduce deplina lor recunoaștere în panteonul artei), cinematograful a asigurat fulgerător o vastă celebritate «copiilor minune». Numai grație posibilităților de difuzare fără precedent de care dispune filmul Shirley Temple a putut deveni un veritabil idol mondial la nici zece ani, iar un mic dirijor ca Roberto Benzi a izbutit să devină rapid aproape tot atît de popular ca Toscanini.

S-a născut astfel o vîrstă artistică de sine stătătoare, fără trecut și fără viitor. Vedetele-copii ale ecranului există în conștiința publică atîta vreme cît obrazul drăgălaș își păstrează prospețimea, cît privirile iscoditoare și surîsurile jucăușe nu-și pierd ingenuitatea. Obiectivul cinematografic, se știe, e necruțător; el înregistrează pînă și modificările fizionomice imperceptibile cu ochiul liber. Așa se explică dispariția — la fel de rapidă ca și ascensiunea lor pe firmamentul cinematografiei — a micilor stele de mărimea întii. În povestea — aproape de fiecare dată aceeași — a «marilor vedete mici» coexistă sublimul și tragicul.

▲ Shirley Temple, poate cel «mai minune» dintre toți copiii-minune ai ecranului.

să ne întâlnim din nou la ora 6

Ciudată ancheta întreprinsă de televiziune pentru a afla opinia telespectatoarelor despre emisiunea rezervată lor! Ciudată, pentru că au fost reținute doar declarații de genul «Nu urmăresc emisiunea» sau «O văd foarte rar» urmate de afirmații categorice: «Trebuie să fie îmbunătățită», «Trebuie să fie completată», «Trebuie să fie schimbată». În final s-au cerut păreri în scris despre profilul optim al rubricii. Dacă și această solicitare se adresează de preferință celor care nu știu ce înfățișare a avut ea până acum n-ar trebui să-i dau curs. Mărturisesc că nu am calificarea negativă cerută: fac parte dintre telespectatoarele punctuale la «Întâlnirea de la ora 6».

Am urmărit cu interes această rubrică nu atât din conștiințiozitate de cronicar, cât pentru plăcerea de a vedea și asculta o autoare — prezentatoare inteligentă, sensibilă, care își cunoaște bine meseria și o exercită cu farmec. Dintre-o emisiune șablonată și plafonată, Flavia Buref izbutise să facă o secvență de program agreabilă și foarte feminină. Televiziunea are încă prea puțini profesioniști atât de înzestrați ca această actriță care a părăsit scena pentru că s-a simțit atrasă de infinitele posibilități de expresie ale camerei de luat vederi. După ce a creat interesantul ciclu de informare culturală consacrat colecționarilor și marilor lor pasiuni mărunte (izbutind, cel mai adesea, să escamoteze abil caracterul lor maniacal) a trecut la un domeniu foarte diferit, dar nu mai puțin pretențios. Între coordonatele destul de rigide ale unei tematici din care nu puteau lipsi nici sfaturile medicale, nici puericultura, nici arta culinară, nici moda, nici pedagogia, nici prezentarea activităților din afara căminului, nici divertismentul muzical, nici incursiunile în viața culturală, Flavia Buref evolua cu dezinvolтура omului stăpîn pe mijloacele profesiei sale. Mai importantă era însă căldura prezenței ei, curentul de simpatie care se crea între prezentator și telespectator. Pe drept cuvînt se schimbăse numele rubricii: nu doar o emisiune «pentru noi, femeile», ci o «întîlnire la ora 6» cu o prietenă îndrăgită. Și dintr-o dată, fără nici o explicație, rubrica este despersonalizată, transformată într-o minge aruncată fără rost de la o colaboratoare a televiziunii la alta. Poate că fiecare dintre noile autoare-prezentatoare are, la rîndul ei, calitățile care au făcut din Flavia Buref o prezență așteptată în toate căminele. Este exclus însă să și le pună în valoare ocupîndu-se o dată la N săptămîni de această emisiune care nu se poate lipsi de continuitate.

Cred că programul consacrat în exclusivitate femeilor ridică o singură întrebare: e bine să fie, ca și pînă acum, un program-magazin cu schemă fixă sau ar fi preferabil să trateze de fiecare dată un singur subiect? (De pildă viața Mariei Curie sau programul zilnic al unei gospodine experimentate, sau condiția feminină în țările subdezvoltate.) Ideal ar fi să se găsească o posibilitate de îmbinare a celor două modalități. Să zicem, o emisiune săptămînală eterogenă (ca și pînă acum), plus o emisiune lunară cu un subiect unic, tratat multilateral. Și una și cealaltă trebuie să pornească însă de la ideea unei continuități pe care numai o autoare permanentă o poate asigura. E vorba, pe de o parte, de continuitatea muncii de concepție, pe de altă parte de continuitatea contactului cu telespectatoarele. Asta nu înseamnă însă că un singur om (Flavia Buref sau oricine altcineva) are posibilitatea de a realiza efectiv toate reportajele, interviurile, montajele, anchetele etc., care alcătuiesc o emisiune. Nu s-ar putea oare ca cel ce deține responsabilitatea coordonării și a prezentării să se adreseze colegelor și colegilor pentru o colaborare de tipul celei care are ca rezultat final emisiunea «Transfocator» sau «Studioul pionierilor»? Ajudată de specialiștii televiziunii în materie de economie sau sport, muzică sau medicină, autoarea emisiunii «Întîlnirea de la ora 6» (pentru că este de dorit să se revină la această formulă) ar avea răgazul necesar pentru a gândi și întocmi mai bine sumarul ei. Căci, desigur, emisiunea este perfectibilă. Dar micile ei neajunsuri din trecut (după părerea mea pe nedrept exagerate într-una sau două cronici de televiziune) sînt minime față de căderea pe care ar reprezenta-o permanentizarea sistemului o autoare pe săptămîni.

Felicia ANTIPI

Unul dintre ultimele roluri ale actriței franceze Anouk Aimée este cel din filmul lui Florestano Vancini «Anoimpururile iubirii noastre» (fotografia de față o înfățișează alături de partenerul ei, Enrico Maria Salerno). Nu știm, deocamdată, dacă vom vedea sau nu vom vedea acest film pe ecranele noastre. Dar pe Anouk Aimée o vom reîntîlni — luna viitoare — în cea creație despre care s-a vorbit atât de mult și cu atîta căldură: «Un bărbat și o femeie».

abil umorul și duiosia, zîmbetul și lacrima. Se compun slagăre pentru a spori deliciale spectatorilor. Se organizează o largă și răsunătoare publicitate pînă cînd numele micului «star» ajunge pe buzele tuturor. Nu contează risipirea brutală a naivităților și candorilor vîrstei de aur; nici cabotini-zarea forțată a copilului; nici consecințele

vesel, sau a avut o tulburătoare apariție în «Procesul de la Nürnberg» al lui Stanley Kramer. Dar, identificînd-o, spectatorii au recunoscut-o oare pe favorita publicului din 1939? Ce mai avea comun obrazul răvășit al femeii de aproape 40 de ani cu fetița fermecătoare din «Vrăjitorul din Oz», realizat de Flemming în 1939? Sau cum ar putea fi recunoscut în domnul mărunțel și agitat, redescoperit recent pentru cinema tot de Kramer în «O lume nebună, nebună, nebună», adorabilul Mickey Rooney de altădată, puștiul simpatic și cîrn al familiei judecătorului Hardy din seria de filme din anii '38-'40?

Destine similare, dincolo de deosebirile de detaliu, au parcurs și celelalte celebrități infantile ale ecranului. Jackie Coogan, revelația oferită publicului de Chaplin în 1921 în «Piciul», a continuat și el să fie actor. Declinul său este însă indiscutabil. În anii de după primul război toată lumea știa că la nici zece ani «The kid» cîștigase peste cinci milioane de dolari. În schimb, după cel de-al doilea război mondial puțini știu că bărbatul adult, purtînd același nume, a jucat roluri obscure în filme obscure sau a apărut pe scenele unor baruri de noapte din Los Angeles. Artistul mai trăiește — steaua lui a murit.

La rîndul ei, după zece ani de mare succes de casă (1936-1946), Deanna Durbin a dispărut de pe genericile revistelor cinematografice și ale comediilor muzicale, din situațiile statistice, de pe panourile de reclamă și din paginile publicațiilor de specialitate. În cele din urmă, în 1948 ea a abandonat o carieră care-i dăduse tot ce-și putea dori... pentru a-i răpi apoi totul.

Evident, nu talentul le lipsea acestor celebrități. Succesul lor s-a datorat însă nu vocației artistice reale (care a contat, firește, într-o anumită măsură), ci înainte de toate unei conjuncturi favorabile. După cum tot o conjunctură, nefastă de data aceasta, le-a doborât soclurile și le-a răpit aureola, Triști idoli de celuloid, trecători ca și copilăria lor scilpitoare, «copiii minune» ai ecranului adaugă un paragraf edificator la capitolul «mitul vedetelor». El se înscrie în istoria cinematografului-comerț mai degrabă decît în istoria cinematografului-artă. Cele două aspecte nu pot fi însă separate. Aparțin aceleiași fenomen, ca fețele gemene și opuse ale unei medalii.

«Piciul» (Jackie Coogan), alături de cel care l-a descoperit Charlie Chaplin.

de o viață care vor marca destinul vedetei după ce i se va stinge faima. Toate virtuțile și viciile care țin de binecunoscutul «star system» operează cu o dublă virulență cînd e vorba de «copiii minune».

În clipa cînd copilul «îmbătrînește», cînd figura lui se demodează, e repede dat la o parte, fără ezitare. Gloria e efemeră și crudă. Răsfățații publicului cad într-o bună zi vertiginos în dizgrație. Și rămîne poate doar o nostalgică și vagă aducere aminte. Judy Garland, bunăoară, protagonista de acum aproape trei decenii a filmelor muzicale și a feeriilor cinematografice, n-a părăsit vocea Musettei, pisicuța albă din «Parisul

DUPĂ URECHE

Trăim cu toții sub marea putere de vrajă a cinematografului, a filmului care pătrunde uneori bezmetic în viața noastră. O știe toată lumea. De aceea nu e de mirare dacă ne surprindem gîndurile rotîndu-se nu numai în jurul unor mari chestiuni de estetică, ci și în jurul unor mai umile întrebări domestice: ce rochii preferă Brigitte Bardot, ce ochelari îi plac lui Belmondo, de cîte ori a divorțat Elizabeth Taylor? etc., etc. La urma urmei, dacă dăm năvală să-i vedem pe *acești oameni* și dacă *acești oameni* ne mai intră și în casă, prin cutia televizorului, de ce n-am avea dreptul să știm totul despre ei? Nu intenționăm să discutăm acum această față a psihologiei spectatorului. De altfel, în ceea ce ne privește, am considerat totdeauna că atunci cînd intrăm în templul artei, indiferent care, trebuie să lăsăm la ușă papucii indiscreției de doi bani. Ni se pare însă că facem un serviciu cum nu se poate mai rău atunci cînd, profesioniști în ale publicității cinematografice fiind, nu numai că ne apucăm să întreținem curiozitatea liceenilor, dar mai și gravăm pe hirtie informații culesse de pe aiurea, de la colț de stradă și după ureche. Este de mirare cum o revistă de cultură precum *Ateneu* și-a îngăduit să facă o ieftină speculație cu privire la talentul de aleasă sensibilitate al Audrey Hepburn, considerată de sus-numita publicație «mai puțin frumoasă decît mama sa» (n.n. — adică Katherine Hepburn, cu care Audrey Hepburn nu este nici rudă de-a șaptea spiță), categorisită mai departe ca «actriță onorabilă care nu izbuteste să se ridice pînă la stacheta ridicată la mare înălțime de generația anterioară din familia ei». Pentru că nu ne lasă inima, arătăm în treacăt că această «actriță onorabilă» care este Audrey Hepburn, de origine olandeză (numele ei adevărat este Edda van Heemstra), fără nici un strămoș sau părinte artist, a cucerit încă de la debutul cu filmul lui W. Wyler «Vacanțe romane» (1953) nici mai mult, nici mai puțin decît un premiu Oscar. Poate era mai interesant de reamintit cititorilor.

M.M.

P.S. Tot «după ureche» *Ateneu* a aflat că Jane Fonda este soția lui Louis Malle. Oare ce-ar zice soțul ei, Roger Vadim?

cadran internațional

acolo unde a fost clasa a IX-a b

- corespondență specială
din r.d. vietnam -

O dimineață de octombrie. Într-un colț îndepărtat al provinciei Nam Ha, elevii clasei a IX-a B a liceului districtului Yen, evacuați aici, au început prima oră de curs. Pentru 31 de elevi și profesorul lor va fi însă ultima. La ora 7,30, avioane americane s-au năpustit asupra micii localități lansând zece bombe deasupra clădirii ușoare din bambus care adăpostea clasa. Elevul Nguyen van Tha (fotografia de dedesubt) e unul dintre cei 19 supraviețuitori. Ceilalți patru colegi de bancă, buni prieteni de-ai lui, nu au putut scăpa. Din îmbrățișarea în care i-a surprins moartea, singurul Nguyen a

fost scos în viață de sub aceste dărîmături, unde fusese îngropat de viu la trei metri adîncime. Nu-și amintește nimic altceva decît că, deodată chipul profesorului pe care îl urmărea încordat a dispărut brusc într-o mare explozie, iar apoi totul s-a năruit peste el.

Întreg satul a fost zgduid de această tragedie. Locuitorii săi revin de zeci de ori în același loc unde a fost odată clasa a IX-a B (fotografia de jos). Și fiecare caiet sau carte, fiecare trăistuță cu lucruri dată la iveală de copiii dintre dărîmături sporește jalea și minia acestor oameni. Cu toții, de la mic la mare, poartă dolii. Pe mici bilete agățate de crengile pomilor, după un vechi obicei, se amintesc de durerea ce a încercat din greu satul. «Să-i răzbuim pe copiii noștri!» — citești pe fiecare din aceste foi albe, culoare ce în această țară simbolizează durerea.

...A fost odată clasa a IX-a B. Între ruinele ei copiii dezgroapă amintirea clipelor cînd viața își deschidea larg porțile cunoașterii, cînd împreună cu cei 31 de colegi ai lor, azi dispăruți, pătrundeau în tainele științei călăuziți de învățătorul lor drag. Firul rupt a fost din nou înnodat, viața și-a reluat cursul, dar nimeni nu va uita acea dureroasă zi de octombrie.

Adrian IONESCU

«Banca acuzaților» în procesul de la Catanzaro, în care sînt implicați 152 de membri ai Mafiei siciliene, constituie o cușcă în adevăratul sens al cuvîntului, bine ferecată și păzită de un puternic cordon de carabinieri. În acest proces, desfășurat în sala de sport a unei școli din Catanzaro, cei 86 de acuzați arestați, 8 judecați în libertate iar restul dispăruți, au fost chemați în fața justiției pentru asasinat, jafuri, constituire de bande criminale, contrabandă cu stupefiante — în total aproximativ 40 delict grave, enumerate detaliat într-un act de acuzare ce cuprinde 16 volume — toate acestea reprezentînd lupta dintre aripile «Palermo-est» și «Palermo-vest» ale Mafiei pentru a-și asigura dominația în capitala siciliană.

marginalii

Ținută secret cîva timp, știrea a fost dezvăluită în cele din urmă săptămîna trecut: de la baza americană din Neuburg a fost furată o... rachetă. Semnalmente: aproape 9 metri, tipul Sidewinder aer-aer, destinată luptelor aeriene. S-a crezut, la început, că ar fi o glumă pusă la cale, după o petrecere, de cîțiva piloți vest-germani staționați la aceeași bază. Cum timpul a trecut și racheta n-a apărut, gluma a devenit serioasă. Acum s-a ajuns oficial la concluzia că este vorba de un furt în toată regula, «organizat cu precizia unui exercițiu de stat-major». Anchetatorii încearcă să descopere pe cei care au furat-o. Ni se pare mai importantă întrebarea: ce implicații are posibilitatea unor asemenea furturi? Știm doar că la diferite baze amplasate pe teritorii străine se află nu numai rachete cu armament convențional, ci și stocuri de bombe nucleare și armament dotat cu focose nucleare.

O primă măsură de securitate ar fi ca toate armele să fie aduse acasă. A doua, să înceapă lichidarea lor. Pentru că o pușcă furată e un lucru, și o rachetă nucleară e alt lucru. Un asemenea fapt divers poate fi înscris la capitolul acelor «accidente tehnice» care pe măsura acumulării armelor cu mare putere de distrugere măresc posibilitățile unui conflict de proporții.

*

Într-o cameră a vilei din Washington aparținînd milionarului Dixon tronează la loc vizibil un glob de cristal care, după spusele soției sale, Jeane Dixon, are proprietatea de a o ajuta în prezicerea unor evenimente importante. Jeane, denumită și profeta din Washington, pretinde că grație globului de cristal a prezis moartea într-un accident de avion a lui Dag Hammarskjöld, sinuciderea actriței Marilyn Monroe, asasinarea președintelui Kennedy. Cum se face că respectivii nu au fost preveniți? Cristalul tace milc! Întrebată dacă se întîmplă ca prezicerile să nu se adeverească și de ce, Jeane Dixon a spus: «Se întîmplă așa pentru că oamenii își schimbă părerile». Formulă ideală pentru ghicit. Ce prevede pentru viitor? Agravarea ciocnirilor rasiale în S.U.A. Evident, pentru a ști asta nu-i nevoie de un glob de cristal. Este suficient tubul catodic al aparatului de televiziune. Și se mai pot prezice noi înfrîngeri în Vietnam, proteste împotriva războiului și chiar eșecuri electorale. Poate că n-ar strica ca măcar de astă dată Jeane Dixon să-i avertizeze dinainte pe cei în cauză.

*

Șazeici și nouă de marinari englezi care au murit în serviciu în anul 1929 s-au bucurat de o slujbă religioasă secretă organizată în memoria lor. De ce secretă? Marinarii au

pierit în urma scufundării submarinului M1 care experimenta o armă secretă. Slujba a avut loc în regiunea unde s-a scufundat submarinul și autoritățile au ținut să nu fie cunoscută «pentru ca nu cumva locul să devină obiectivul căutărilor de suvenir scufundate». După cum se vede, există suvenir ale căror implicații ar putea stîrni cel puțin... amintiri neplăcute prin aducerea lor în domeniul public. Așa că bieții marinari — cu armă secretă au pierit, de mormînt secret au parte. Amin.

Nicolae URECHE

mozambic, anul IV

- corespondență specială din alger -

Experții occidentali în probleme africane sînt astăzi unanim de acord în a recunoaște că războiul revoluționar declanșat la 25 septembrie 1964 de către Frontul de eliberare din Mozambic (FRELIMO), condus de dr. Eduardo Mondlane, este principalul focar al luptei armate din Africa australă, dominată de către minoritatea albă.

«Portughezii nu sînt în stare să pună capăt acestui război de guerilă» — scria corespondentul din Capetown al ziarului britanic «The Guardian», conchizînd că armata lui Salazar se află într-o situație fără speranță. Chiar portughezii sînt obligați să recunoască «existența unui focar insurrecțional» și luptele sîngeroase care se desfășoară între armata portugheză și forțele armate ale Frontului de eliberare.

În fapt, în acești ani de război revoluționar FRELIMO a reușit să controleze, aproa-

pe total, două provincii atît de vaste cum sînt Cabo Delgado și Niassa, a căror suprafață de 198 449 kmp este mai mare decît a Republicii Senegal. În același timp luptele continuă în alte regiuni ale Mozambicului, cu perspectiva multor surprize pentru ocupații portugheze.

Lupta de eliberare se dezvoltă pe două planuri, unul fiind cel al eliberării teritoriului național ocupat de puterea colonială, celălalt constînd în transformarea radicală a structurii social-economice a teritoriilor eliberate.

«Să cultivăm pentru consum, pentru a hrăni poporul» — iată care au fost primele lozinci ale FRELIMO; iar bătălia pentru creșterea producției a putut să se desfășoare încă de la începutul luptei datorită inițiativei și sprijinului populației din zonele unde activa guerila, care a știut să creeze terenuri de cultură în locuri sigure, în munți și văi necunoscute de portughezi. Azi, această fază a luptei este depășită. Întinsele teritorii care odinioară erau cultivate abuziv cu bumbacul și sisalul ce alimentau industria portugheză, produc acum cerealele necesare consumului local (orez, griu, manioc etc.) dar și ulei de palmier, nuci de caju și alte produse agricole cerute la export.

Stabilirea unei noi structuri politice, administrarea treburilor în vasele teritorii eliberate, lupta împotriva analfabetismului prin crearea de școli în interiorul țării (mai mult de 7 000 de tineri mozambicani sînt în prezent școlariți), dezvoltarea industriei artisanale, organizarea de acțiuni social-culturale reprezintă alte capitole care fac din această luptă de «eliberare și reconstrucție națională» un eveniment fără precedent în acest colț al lumii.

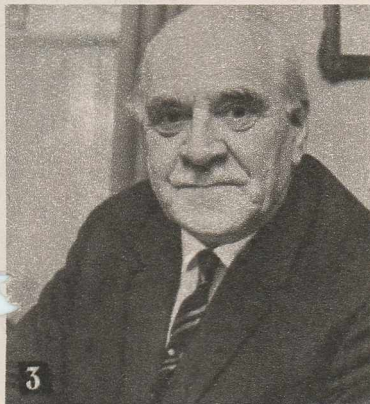
Aquino RAY
ziarist portughez

Membri ai unui detașament al Frontului de eliberare din Mozambic.

ANGLIA LA RĂSCRUCÉ

de Silviu BRUCAN

Cunoscutul fizician american Hans A. Bethe (foto 1), profesor la Universitatea Cornell din New York, a fost distins cu Premiul Nobel pentru fizică pe 1967 pentru descoperirea ciclului de sinteză a heliului în Soare. Premiul Nobel pentru chimie a fost acordat profesorilor Manfred Eigen (foto 2) de la Institutul «Max Planck» de fizică și chimie din Göttingen (R.F.G.), R.G.W. Norrish (foto 3), de la Universitatea Cambridge (Anglia), și George Porter (foto 4) de la Institutul regal din Londra pentru lucrările lor asupra reacțiilor chimice foarte rapide efectuate prin ruperea echilibrului cu ajutorul șocului de energie de foarte scurtă durată.

„r and r“

«Băieții» care aruncă bombe cu bile pe străzile Hanoiului și incendiază satele pașnice ale Vietnamului de sud au dreptul la un divertisment. O săptămână de bombardamente și o zi de distracție prin cabarete. Rația a fost stabilită de strategii americani de la Saigon, firește pe bază de «test» și investigații. «Băieții» sînt nervoși, epuizați, trebuie să se recreeze. Prea mulți se prăbușesc deasupra Vietnamului: meseria lor a devenit o aventură riscantă, mai riscantă ca oricînd.

Nevoia de distracție a faimoșilor «G.I.» a condus Pentagonul la crearea unui organism special: «R and R» sau mai exact «Rest and Recreation», adică odihnă și divertisment. Dar unde pot găsi odihnă militarilor americani? La Saigon sînt destule baruri, restaurante și case de toleranță. Frecvența lor este însă însoțită de primejdii și «băieții» preferă să doarmă în cazărmi deși acolo nu se găsește cordea în siguranță. Alegerea a căzut asupra Thailande. De ce oare aceasta să fie doar portavionul militar al S.U.A. și să nu devină și altceva, de pildă o rezervă în materie de distracție a armatei americane? Și, astfel, Bangkokul a început să aibă în centrul său un mic Broadway, în care americanii să se simtă ca la ei acasă (au un adaos de pagode față de atmosfera de peste Ocean). Afacerile prosperă, investitorii de peste Ocean fiind primii profitori. Dar «micul Broadway» riscă să-și piardă clientela. Americanii care evadează pentru o zi sau mai mult din însăngeratului Vietnam, regăsesc în Thailanda tot mai multe aspecte care le amintesc începuturile aventurii la care iau parte. Thailanda a încetat și ea de a mai fi «un teren sigur». Politica conducătorilor thailandezi de așezire a țării intereselor S.U.A. a devenit din ce în ce mai nepopulară. La aceasta a contribuit și faptul că așa-zii «consilierii» americani au devenit numeroși, uneori mai numeroși decît ofițerii thailandezi, precum și activitatea «forțelor speciale» trimise de Pentagon în sprijinul autorităților thailandeze pentru a reprimă forțele patriotice.

Militarii americani sînt dezamăgiți. «R and R» trebuie să fabrice un alt «mic Broadway» pentru că Thailanda riscă să amplifice nevrozele «băieților» urmăriți de groaza vărsării de sînge din Vietnam.

M. RAMURĂ

hiroșima? n-am auzit!

Revista vest-germană Der Spiegel publică fragmentul de mai jos dintr-un interviu luat de ziarista italiană Oriana Fallaci lui Twiggy — cea mai en vogue manechin și fotomodel din Anglia, și pe care o anumită presă încearcă să-o prezinte ca «idol» al tinerei generații engleze.

Fallaci: Știi, Twiggy, ce s-a întîmplat la Hiroșima?

Twiggy: Unde-i asta?

Fallaci: În Japonia.

Twiggy: Nu, nu am auzit de ea. Ce s-a întîmplat acolo?

Fallaci: Acolo, în urmă cu mai bine de douăzeci de ani, a fost lansată o bombă atomică.

Twiggy: Vai! Cine a aruncat-o?

Fallaci: Americanii. Ca să termine războiul.

Twiggy: Da, și?

Fallaci: Au murit o sută de mii de oameni. Toți deodată.

Twiggy: Vai, Doamne! Cînd s-a întîmplat asta? Unde? La Hiroșima? E îngrozitor! O sută de mii de morți? E înspăimîntător! Oamenii sînt nebuni!

Twiggy

Dezmințirile succesive ale Foreign Office-ului, reacția iritată a presei engleze și patimile politice dezlătuite de «afacerea Chalfont» au produs la Londra o fierbere care pare să indice că proverbialul sînge rece britanic nu este chiar atît de ineputabil.

Acum, după ce spiritele s-au mai potolit se poate face un bilanț «la rece» a ceea ce presa internațională a numit «incidentul de la Lausanne». Puțin după recenta sesiune ministerială de la Luxemburg a Pieței comune, care a hotărît să amine din nou negocierile cu Marea Britanie, lordul Chalfont, reprezentantul britanic desemnat pentru aceste negocieri, a avut la Lausanne o conversație «particulară» cu cîțiva corespondenți britanici. Practica nu este nouă și nici exclusiv britanică; ea a fost și este folosită în mod curent în diplomația occidentală ori de cîte ori se socotește util a se lansa un «balon de încercare», o momeală sau o amenințare care nu pot avea gir oficial. Regulile jocului cer ca articolul să conțină mesajul fără a indica sursa, folosindu-se drept acoperire una dintre formulele convenționale ca «din surse demne de încredere» sau «din cercuri autorizate» etc. Gazetarii britanici au respectat regula, dar dat fiind că corespondențele lor proveneau din Lausanne unde abia se încheiase sesiunea «celor 7» (E.F.T.A.) n-a fost prea greu să se identifice sursa. Rezultă că lordul Chalfont și-a exprimat părerea «particulară» că în cazul că Piața comună va continua să respingă cererea Angliei, se va impune o revizuire radicală a politicii europene a guvernului englez mergînd pînă la «retragerea trupelor britanice de pe Rhin, recunoașterea frontierei Oder-Neisse și a R.D. Germane și chiar reconsiderarea participării la N.A.T.O.». Deși această versiune a fost dezmințită energic de către Foreign Office, premierul Wilson n-a scotit că amintita «conversație» a lui Chalfont cu gazetarii este destul de gravă pentru a accepta demisia oferită de acesta.

Chiar dacă observatorii exprimă serioase îndoieli că Londra ar merge atît de departe, esențialul — scrie «Herald Tribune» — este că dacă Franța opune veto intrării britanice, aceasta va face inevitabilă o revizuire radicală a politicii europene a Angliei. În orice caz, mesajul a ajuns. Ziarele occidentale vorbesc de «represalii», de «amenințare indirectă» și chiar de «șantaj», care oricît ar ieși din uzajul diplomatic rămîne totuși cuvîntul cel mai potrivit. În ce privește cancelariile, ele au luat notă și s-au aștinut de la comentarii. Cum să ripostezi la niște păreri «particulare» pe care guvernul englez le dezmente oficial? De altfel, dacă mesajul vizează Parisul, atunci asemenea amenințări ca ieșirea din N.A.T.O. și altele nu sînt de natură să sperie cea de-a cincea republică. În schimb, la Bonn oamenii de stat sînt siliți să constate cît de precare au devenit bazele unei politici elaborate cu 20 de ani în urmă.

Subiectul principal rămîne însă Anglia. Faptul că Londra a ajuns să recurgă la metode atît de extreme și că s-a declarat dispusă să negocieze cu Piața comună chiar și înlocuirea lirei sterline ca monedă de rezervă a pieței mondiale, demonstrează că modificările care s-au produs în orientarea politicii britanice și în mentalitatea clasei ei conducătoare sînt mai adînci decît s-a crezut. De la concepția lui Churchill despre Marea Britanie în centrul a trei cercuri care se intersectează — America, Commonwealth-ul și Europa — și pînă la guvernul Wilson care a făcut din aderarea la Piața comună obiectivul nr. 1 al politicii britanice, evoluția a fost pe cît de semnificativă pe atît de profundă.

În 1956, momentul Suez a marcat prima disociere majoră a S.U.A. față de aliatul său principal într-o problemă crucială pentru acesta, iar în 1962 acordul de la Nassau dintre Kennedy și MacMillan a pecetluit li-

chidarea «factorului nuclear independent britanic», și subordonarea față de S.U.A. în domeniul nuclear. Așa-numitele «relații speciale» anglo-americane au ajuns să camufleze o dependență din ce în ce mai greu de suportat pentru Londra.

Commonwealth-ul oferea o consolare din ce în ce mai slabă pentru pierderea imperiului colonial și constituia în orice caz o organizație care depășea din ce în ce mai evident posibilitățile militare și financiare reduse ale Angliei. Caracterul ei eterogen — de la Republica Sud-Africană și Rhodesia la India și Kenya — o condamna la dezagregare politică. Australia și Noua Zeelandă își mutau bagajele în tabăra americană și chiar în vechile bastioane ale capitalismului britanic din Africa, puternicele monopoli nord-americane își forțau drumul cu cunoscuta lor lipsă de scrupule pentru interesele partenerilor.

În aceste condiții, din cele trei cercuri ale lui Churchill, în jurul Angliei se strîngea unul singur: Europa. Ajustarea la un rol mondial din ce în ce mai modest a fost dureroasă, înceată și plină de contradicții ca orice adaptare imperialistă la realități noi. În 1962 încă, fostul lider laburist Gaitskell declara că intrarea Angliei în Europa ar constitui «sfîșitul unui mileniu de istorie britanică», iar în 1964 însuși Wilson preciza că pentru el Commonwealth-ul trecea înaintea Europei. Criza lirei sterline a declanșat «tragică revizuire». Anthony Sampson; autorul «Anatomiei Angliei», este de părere că în 1966 tehnologia, care părea pînă atunci o problemă în afara politicii, a căpătat brusc un conținut emoțional și «a devenit poate motivul cel mai important pentru o apropiere de Europa». El se explică în modul următor: guvernul Wilson, care făcuse din accelerarea revoluției tehnologice un principal obiectiv, și-a dat seama că marile proiecte pentru anii '70 în domeniul aeronauticii, cercetărilor nucleare și mașinilor electronice nu apăreau rentabile comercial decît la scara continentală. Iar pentru Anglia, vechea deviză «Export or die» (exportă sau mori) a dobîndit în condițiile avansului tehnologic american sensul patetic al marii dileme hamletiene: a fi sau a nu fi.

De fapt, decalajul tehnologic față de Statele Unite a devenit o problemă de prim ordin pentru întreaga Europă occidentală și perspectiva ca acest decalaj să crească o dată cu acapararea de către giganticele corporații americane a unor poziții-cheie în economia țării vest-europene stîrnește alarmă. Însuși premierul Wilson a pus în gardă împotriva «claviei» față de industria americană și a făcut din contribuția pe care ar aduce-o Anglia la Piața comună pe plan tehnologic un argument principal în favoarea primirii ei.

Orientarea britanică spre Europa este însă rezultatul unui proces mult mai complex în care intră și factori politici-strategici. În forța cu care se manifestă ea în prezent nu este greu de descifrat recrudescența vechii lupte pentru hegemonie între Anglia, Franța și Germania care a dominat timp îndelungat istoria Europei. Faptul că în Europa au avut loc schimbări radicale care i-au dat o fizionomie politico-socială diferită nu a dus la dispariția acestei rivalități, ci a silit-o să îmbrace noi forme, să folosească noi metode. Iar Piața comună este un teren principal de manifestare a acestora.

Pe de altă parte, nici «relațiile speciale» nu au trecut în istorie și chiar dacă Anglia ar manifesta dorința de a uita de ele, este probabil că Washingtonul va ține să i le reamintească, uzînd atît de metoda «răsucirii brațului» prin creditele acordate întru soluțarea lirei sterline cît și de argumentul anumitor interese strategice comune «la est de Suez».

Oricum, lucrurile intră într-o fază mai acută, deschisă de «afacerea Chalfont», deoarece pentru politica britanică aderarea la Piața comună a devenit o chestiune vitală.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii».

Un cămin armonios – o pereche fericită – o masă excelentă!

M.I.A.

un dejun rapid pregătit – numai prin produsele ANTREFRIC

- 1 Sărmălute în foi de varză
- 2 Dovleci umpluți cu carne
- 3 Ardei umpluți cu carne
- 4 Tocană sirbească
- 5 Roșii umplute cu carne
- 6 Colțuna carne